

Rómu

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Kórinti-naopa'a ména maanáái agaimái Rómu-naopa'o méron-kwaasi agaimái moórá-ininkon-awi'a Fípimba amúwana máttmakaiye. Rómu-naopa'a kámáni-waasiti aifa'-náópa'a Ítáári-marafa'a wéron-daopa'an-iyé. Póro Rómu-naopa'a wínená póna Ísuni aampa'ó kun-kwáásífbá kísau mánnena póna miwí túwa'nai e'a to'mayaa uwátinkanae séna maarán-dáí agaimái Fípimba amúwana máttmakaiye. Yúndaawá-waasiye fl'onkaa-waasiye seyaafá'nánká sáwí'o úmaesamo

nú-fasi'aenka ta'ótokowana Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí aantentafena arupíse úmai méraawe Maníkó siyáiyé. Sáwí'o úmaesamo nú-fasi'aenka ta'ótokaimpinkemba Maníkóni ámútankoma faútinkásasa Ísuwe'a káásamái aúí'a úmai méraawe. Maníkóni ámáánkoni kísau-aaiwara'a agaimái amúwana máttmakaiye.

1 ¹ Kemá Póro Ísu Káráisitini kísau-waasigo é'a maanáái agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kembá aantá-waasi sí'marena séna kesí ásé-aaí kosimátíma'mae núwo séna sí'mákaiye. ² Naaóf'á Maníkó wenáái simátímakowisafena minásé-áái símai fasi'ámakain-aaí súwasa aúfái-wandaaifimba agaimakáawe. ³ Minásé-áái Maníkón-ááninko kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafesa símai agaimakáawe. Wemá waásimo kunúkaimba óraakon-awi'a Téfitin-aísaafitantambo uráiwain-iyé. ⁴ Wení ámútanko Maníkómpákémbá póna Maníkó wembá pukáimpinkemba íyáfasinankaraintafeta minóráá-fási'áémbá awánéta séta Maníkón-ááninkon-iyé súné. ⁵ Fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi wenááisafesa timankúnkúmbo ésa taawiyafiyantafena Maníkó Káráisitimba imáyáa amúwana kentáféna séna kesáái kosimátíma'mae núwo séna kawé-kísáú símakaiye. ⁶ Ísu Káráisitini waási-i'a íyantafena Maníkó táántena kembiwí Rómu-naopa'o méraawiwara'a táántaraiye. ⁷ Mináásáfé'a imáyáa é'a maanáúfái agaimarúmpo ísáaro. Kembiwí Rómu-naopa'o méraawi Maníkó wenarumbá tiména wení waási-i'a íyantafena táántaraiwai ísáaro. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai farumó uwátinkaayantafe'a inái súné.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-aaí.

⁸ Kembiwí Ísu Káráisitimpa'a timankúnkúmbo on-ááígó seyaafá'-áémpá'-wáásífá'á wété isasá ísááwa'a Ísu Káráisitini kísausafe'a imáyáa

é'a Maníkómpá'á súwi súne. ⁹Maníkóní kísau fasi'ámai maé'a ááninkoni ásé-aii simátimé'a kembiwísáfé'a inaí símae'o iyúnda Maníkó wéisaie. ¹⁰Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sé'a Maníkómpá'á áísai úmae iyé'a arááímo táinamo e aambá wisínkéna'a Rómu-naopaken-kwaasise'a koméraano súne. ¹¹Maníkóní ámútanko súwa'nai isa'á kotúwa'nai ona'á wenááisafe'a fasi'ámai imáyáa íyantafe'a kempá'á kónae sé'a úne. ¹²Miyámó ina'o é'a kembiwí túwa'nai ona'á kembá súwa'nai ónááwe. Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a túwa'nai ona'á kembá miyá ónááwe. ¹³Kesí waásisono. Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sáwí-imayaa ofáínifo maanáí ísáaro. Sáwífa-kanaa kónae sé'o únda moórá-tantaako ta'ótóráísa'a méraumne. Fí'onkaa-waasifimbo Maníkóní aambó aráátimewanasamo arááíwáéntemba kembiwí fí'onkaa-waasi owa'á miyá ónae sé'a úne. ¹⁴Maníkó súwa'nai uráintafe'a sáwífa'-waasi óraa'-naopa'e kári'-naopa'e seyaafá'-ááímó ísaraawiye ímbo ísaraawiye túwa'nai onó. ¹⁵Miyámó únda Rómu-naopa'o méraan-kwaasi ásé-aii kosimátimenae sé'a úne.

Ásé-aaigoni fasi'aén-áái.

¹⁶Ásé-aaisafe'o ímbo sigaesáfé'o únda maarán-ááín-iyé. Ásé-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó wení fasi'aéntámbá miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba wéfautinkaiye. Aifa'á Yúndaa-waasi ísaraawasa ánaemba fí'onkaa-waasi wéisaawe. ¹⁷Ísu Káráisitinaaisafetaamo érai'emo séta simankúnkúmbo úndasafenasa mindásafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraawe sisatá wenaúranka'a arupíse úmaisa méraumne. Ásé-aaifinkemba miyán-ááísá ísaraumne. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aii aúfáfimba agaimaréna séna
 Maníkón-aaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo owísáféna
 Maníkó séna
 arupíse úmai méraawe simbá pósa
 aúí'a úmai méranaawe
 agaimaréna siyáiyé.

Maníkómbá tínaembo uwámakaan-aii.

¹⁸Maníkó maanáí aráásimakaiye. Marapákén-kwáásí sáwí-imayaa ésa sáwí'a ésa miyámó ombá Maníkóní érai'-aaigoni aambá fáí'makaamba póna Maníkó áyámba éna wíyómpakemba sáwí-meyamba timíníye. ¹⁹Maníkóní áwáuma ímba aúpá'á wéraiifo afora'á aráátímakaimba marapákén-kwáásí awánésa ímba imáyáa uráamba póna sáwí-meyamba timíníye. ²⁰Maníkó maramó úmaron-kanaarakemba kífé'wara'a Maníkóní áwáuma awánésa wení fasi'aémbó waé'wae'o i-fásí'áémbá kawe'-úmai awánésa Maníkón-ane'á túrantamba ímba wéawanaafo wení áwáuma é'a wéisaawe. Maníkó úmakain-tantaa'a awánésa pósa wemó mérain-aii kanaa'á wéisaawe. Mindásafesa sáwí'o ombá miwítí áwáugo isasá sáwí'a

wéowe. ²¹ Maníko mérain-aai ísaraambanifo ifátuwesa wenáwí'o mósá marésamo érai'a méraiayemo seráámbá ímba mósá marésa súwi ímba sésa ifátuwesa kaentaén-ímáyáá ésa kumeu'ó in-áémpá'-ímáyáá ésa ²² karo'á sésa kawé'-ímáyááwárá'-wáásísá úne sembánifo sáwí-imayaawara'-waasi ésa ²³ Maníko maé'mae'o iwáín-ímáyáá ímba mósá marésa waási áúwawaakaamba numamá wai-waamba iyaankafayaambá úmakesa mintántáákóntáfésa imáyáa mósá wémaraawe.

²⁴ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníko ánaaemba uwátimena séna sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o íyamba úwoi miyán-oro siyáísasa miwí keyáárika'a miwí túma sáwí'a wéowe. ²⁵ Maníkón-aai érai'-aai taraisésa

karo'-áái arááiwaesa Maníko seyaafá-tántáá'ó úmakaiwaintafesa ímba imáyáa mósá marésa wení kísau ímbo máemba wemó uráin-tantaakontafesa imáyáa mósá marésa mintántáákóní kísau wémaewe. Maníkón-áwí'-aantembo mósá máraáraamba érai'a mindá ímba mósá wémaraawe.

²⁶ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníko ánaaeni'a uwátimena séna sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o íyamba úwoi miyán-oro siyáísasa aaré tuwaaí'waimbá tiyuwésa keyái kesuwaaíné sisaná kesuwaaí'é sésa sáwí'a úmae nówasa ²⁷ waaí miyáumai tuwaaíníntómbá tiyuwésa keyái kesuwaaíní kesuwaaíné símaesa wénesa miyá-sáwí'á úmae wénontafena Maníko miwí túra'a sáwí-meyamba arupíse úmai wétimiye.

²⁸ Maníko wenáái érai'-aai taráísóntafenawe séna ánaaemba uwátímísana miwítí sáwí-imayaago táái téna isasá kentí imáyáafinkeni'o ombá uwófi'a wéowe. ²⁹ Fí'o-fi'o-sawi-imayaago miwífímbá óraa'a isasá sáwí'o ombá ímba saagésa túraniyamba ésa sáwí'a uwátinkesa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a uwátinkesa tínkamowasa púwówasa aaisambá sésa karo'á simátiyuwesa símai sáwí'a uwátinkesa tíyo-aai símae nésa ³⁰ túwí'a kumínkwae sésa karo'-áái sésa Maníkómbá tíyámba uwánkesa sáwí-aai simátinkesa karo'á sé'a óraa'-waasisa úne sésa túma maimaé iyésa aú-sawi-kisau maénae sésa miyá ésa tinófoi-taai taraisésa ³¹ tirumpimbá kawé'-áái ímba wéraisasa símaimo fasi'ámakaini'a ímba ésa miwítí waási-imayaa ímba ésa tirumbá ímba uwátinkesa miyámó ombá ³² Maníko ámaámba símarena séna miyá-sáwí'ó owí puwónááwe siyáimba isésa ímba ifátúwáámba miyá úmae iyésa ímba saagésa miyámó owísáfésa aamoín-owe.

Maníko aafimbó wémaitinkain-aai.

2 ¹ Tuwímbai tuwánésa sésa sáwí'o owí sáwí-meyamba maénááwe sewí simátíménda ísáaro. Miyámó sembá kembiwíwará'á miyá-sáwí'ó ombá póna aafimbá maitinkáína'a sáwí-meyamba maénááwe.

²Miyá-sáwí'ó owí Maníkó aaifimbá maitinkéna sáwí-meyamba tímímba wemó arupíse úmáimo miyámó in-ááísá ísaraumne. ³Tuwímbai tuwáné'a sé'a sáwí'ó owí sáwí-meyamba maénááwe sembá miyá-sáwí'á ombá pó'a Maníkó aaifimbá ímba maisinkéna sáwí-meyamba simíníye ímba seró. ⁴Sáwí'a owaná Maníkó arumbá uwátinkena ímba ááéma sáwí-meyamba tímímba timu'maréna méraiye. Mindásafe'a sáwísamban-iyé ímba seró. Sáwí'ó ombá tuwé'a Maníkémpá'á tíyantafena arumbá uwátinkena timu'maréna méraiye. ⁵Énifo kemá tirunté'a maré'a sáwí'ó ombá ímba tuwé'a Maníkémpá'á ímba wétewe. Miyá-sáwí'ó úmae íyóntafena Maníkémpá'á aaisambó sénamo arupíse-sawí-meyambo tímíndakanaa tínana Maníkó áfááraumai sáwí-meyamba tímínana óraa'a íníye. ⁶Minkánáa tínana seyaafá'nánká miwítí kísausafena kawé'-mékáné sáwí-meyane anondáa tímíníye. ⁷Kawé'á úmae iyésa sésa Maníkó kentáa súwí'a mósá maréna sánkasinkenasa maé'mae'ó onda-íta uwásinkainiye sewí Maníkó aúí'a úmai maé'mae'ó íyani'a uwátinkainiye. ⁸Kesáfé-ímáyáa aantemba ésa kawé'-áái tínaaeni'a uwámesa sáwí-aaí arááíwáéwi Maníkó áfááraumai aaisambá tiyéna sáwí-meyamba tímíníye. ⁹Sáwí'ó owí Maníkó tí'a índa-i'a uwátinkena umbai-tántáa'á tíména Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹⁰kawé'ó owí Maníkó sánkatinkena túwí'a mósá maréna aáno uwátinkena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹¹ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba tímínífo arupíse úmai-meyamba tímíníye.

¹²Fí'onkaa-waasi Maníkó naaófá'ó Mósesembo simámakain-amaamba ímba isésa sáwí'ó ontáféna méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo taráísóntafena Maníkó minámáánkóní áwáuwara'a aaifimbá maitinkáíniye. ¹³Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo ímbo arááíwaiyanamo éna Maníkó arupíse úmai méraawe ímba síníye. ¹⁴Maníkó fí'onkaa-waasi

wení ámáámba ímba simátímakowasa miwítí ímáýáafinkembo minámáámbó arááíwaesamo ombá minámáámbó ísaraan-kwaasiyaamba wéowe. ¹⁵Miyámó ombá Maníkóní ámáámba miwítí ímáýáafimba wéraisasaraamba méraawana tirumpimbá aái wéna kawé'ó ontáféna minááígo séna kawé'an-owe séna sáwí'ó ontáféna sáwí'an-owe wésiye. ¹⁶Moórá-kanaamo tíanamo éna Maníkó Ísu Káráísítintafena sínana wemá waásiti ímáýáa aúpá'-ímáýáa tuwímbarena aaifimbá maitinkáíniye. Ásé-aaímo simátimunda minááíwárá'á simátimune.

**Yúndaa-waasi Maníkóní ámáámba tokáundasa
póna súwa'nai iyemo siyáan-aaí.**

¹⁷Yúndaa-waasisa únemo sewí ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraundasa póta kawé'-úmaisaaamo méraundasa

Maníkóní waásisa úne sé'a kentúma mósá wémaraawe. ¹⁸Minámáámbá ísaraantafe'a Maníkómbá arááimo tainí'o on-áái isé'a kawé'ó on-tántáá'é sáwí'o on-tántáá'é kanaa'á tuwímbare'a ¹⁹óraaka sé'a kawé'-ámbó ímbo awánaraan-kwaasi kanaa'á aráátimeta kumeu'-áémpá'ó méraan-kwaasi kanaa'á sáma kátinketa ²⁰táá'lo ímbo ísáán-kwaasi aráátimeta iyámpóíyaambo on-kwáásí aráátimune wésewe. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraantafe'a imáyáa é'a sé'a seyaafá'-áái iséta érai'-aaisa súné-imayaa é'a pó'a miyán-áái wésewe.

²¹Tuwímbaimo aráátimemba kembiwíwará'á mináái arááíwáéro. Umémbá ímbo orómó sembá kembiwíwará'á ímbo miyán-oro. ²²Aare-úméné waai-úméné ímbo orómó sembá kembiwíwará'á ímbo miyán-oro. Karo'-máníkó sáwí-tantaa'a iyémó sembá kembiwíwará'á sáwí'a é'a minkáró'-máníkóní naaúmpa'lo sáwí'o ombá mindá ifá'á túwáaro. ²³Maníkó Mósesembo simámakain-amaanta ísaraumne sé'a kentúma mósá máraámbanifo minámáámbá taraisé'a sáwí'o ombá waási tuwánésa sésa Maníkón-áwí'a sáwí'a uwánkááwe wésewe. ²⁴Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Yúndaa-waasi sáwí'o ontáfésa
fí'onkaa-waasi tuwánésa Maníkómbá
símai sáwí'a wéuwankaawe
agaimaréna siyáíye.

²⁵Yúndaa-waasi ontáfé'a túma káramai araénáemba wée'a sé'a Maníkóní waásisa únemo sewí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáemba Yúndaa-waasi ombá mindá kawé'á uwátínkáífo minámáámbá ímbo arááíwáemba Yúndaa-waasi é'a túma káramai araénáemba uráamba mindá ímbo kawé'á uwátínkáísa'a úwoi-waasiyaamban-owe. ²⁶Fí'onkaa-waasi ímbo túma káramai araénáembo owí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáéwanamo ímbá Maníkó séna Yúndaa-waasiyaamba é'a túmo káramaimo araénáembo owíyáámbá é'a kesí waásiyaamban-owe wésiye. ²⁷Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimarówa'a Yúndaa-waasi isé'a túma káramai araénáemba uráambanifo minámáámbá taráíyaamba pósa fí'onkaa-waasi ímbo túmo káramaimo araénáembo owí minámáámbá arááíwáéwimo ésa aafimbá maitinkánááwe. ²⁸⁻²⁹Túmo káramaimo araénáembo owí mindásafena aantemba ímbo Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úramban-owo Maníkóní ámútanko miwítí sáwí-imayaa maitíyukaiwai Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úramban-owe. Agaimakáin-amaanko ímbo miyá uwátínkáífo Maníkóní ámútanko miyá wéuwatinkaiye. Miyámó on-kwáásísáfésa fí'on-kwaasi ímbo aamoí wéuwatinkaafó Maníkó aantemba aamoí wéuwatinkaiye.

3 ¹Ímba fí'onkaafimban-ifo Yúndaa-waasifimba nóran-kawe-tantaara paápé uráiyó. Túmo kárámaimo araenáémbo uráamba mindá nóran-kawe-tantaara paápé uráiyó sembó ²sísai íya'ó é'a anondáá sé'a kawe-tántáá'á paápé éna aifa'á Yúndaa-waasi Maníkón-aaimo ta'ótoraiyantafena simátímakaiye sénaumne. ³Simátímakaimbanifo tuwímbai Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa wenáái ímba wétaawiyafowe. Miyán-oyo Maníkó ímba miyá éna wemó siyáintemba éna símai fasi'ámakaintemba wéiyé. ⁴Waási karo'-áái wésefo Maníkó érai'-aai aantemba wésiye. Maníkóntáféna símai aúfáífimba agaimaréna séna enááigo érai'-aai aantemba isasá waási ísaraawe. Ímba kanaa'á aafimbá maenkánaáfo enááigo seyaafá'-wáásí táái wéiyaakaiye agaimaréna siyáiyé.

⁵Kesáámó sáwítaamo úndafinkemba Maníkóní kawe-kísáú afora'á wéraintafeta sáwíta únanasa Maníkó sáwí-meyamba símímba sáwí'a iyésá ímba senó. Miyán-áái waásiiti imáyáafinkemban-ifo ímba miyásá senó. ⁶Maníkómó ímbo arupíse úmaimo mérainkaka anaemba seyaafá'nánká'ó méraawini áwáusafena ímba tísai isinó.

⁷Moórá-aai ísáaro. Kesáámó karo'-ááímó súndafinkemba Maníkóní érai'-aai afora'á paápé isaná wenáwí'a mósá óraa'ó intáféta kesáámó sáwí'ó úndasafenasa Maníkó aafimbá maisínkáímba sáwí'a iyésá ímba senó. ⁸Miyán-káró'-ááímó sembá mimpínkémbá sésa kesáámó sáwí'ó úndasa mimpínkémbá kawe-tántáá'á paápé ínana Maníkón-áwí'a iyíníyé ímba miyán-áái seró. Tuwímbai kesúwí'a sáwí'a uwásinkaiyantafesa kentáfésa karo'á sésa miyán-áái siyé wésefo Maníkó miwí aafimbá maitinkéna arupíse úmai sáwí-meyamba timíníyé.

Seyaafá'-wáásí ímba arupíse úmaimo méraan-aai.

⁹Kemá Póro mináái imáyáa é'a súné. Maníkón-aúranka'a ímba maarán-iyé. Yúndaa-waasiya kawe'-wáásísá únasasa fí'onkaa-waasi sáwí-waasi owémá ímba miyán-ifo é'a siyáumne. Sáwí-imayaago seyaafá'nánká ta'ótokaiye súné. ¹⁰Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká ímba arupíse úmai méraawe.

¹¹Énifo seyaafá'nánká'ó arupísemo í-tántáá'á ímba kawe'-úmai awánésa Maníkóe'a méranae ímba wésewe. ¹²Seyaafá'nánká Maníkómbá tínaemba uwámesa sáwí-amba arááiwaesa kosaambaí ésa

ímba kawe'á wéowe. ¹³Waási puwésamo kawáá'ó ontembá miwí tááigo miyá isasá karo'á simátíyuwaawana miwí tááigo waaifainkómó waásimo ukútintemba isasá ¹⁴óraa'a símai sáwí'a uwátinkesa ¹⁵ááéma tínkamowasa púwówi mésa ¹⁶nópa'ó tí'ó úni'a úmai

umbai-tántáá'á timésa ¹⁷ímba faru uwátinkesa ¹⁸Maníkón-áároi
 ímba inkaisésa ifátuwesa méraawe
 agaimaréna siyáiyé.

¹⁹Maníkó seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna áamáamba séna mináái
 arááiwaéro siyáimbanifo taraiséta seyaafá'nánká Maníkón-aúranka'a
 sáwí'a éta súnda arupíse úmaisá méraumnesa ímba érai'a sune.

²⁰Maníkómó siyáin-amaamba wéraisata seyaafá'nánká ímba érai'e séta
 seyaafá'-ámáámbá arááiwaundasa póna Maníkó kentáásáféna séna
 arupíse úmai méraawe síníye súndasa karo'-ááísá sune.

Áamáamba iséta sáwí'a uráumnesa sune.

Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó arupísemo uwátínkáin-ai.

²¹Maníkó aú-amba aráásimenasa Maníkón-aúranka'o waásimo
 arupísemo uwátínkáin-amba aráásimenasa wemó siyáin-amaamba
 ímba imáyáa éna minámbá aráásímakaiye. Minááísáfésa naaófá'á
 Móseese Maníkón-ai simátímakowiye minámbá paápé índa-ai
 simátimesa agaimakáawe. ²²Waási Ísu Káráísitafesa sésa érai'a
 kentáási sáwí-imayaafinkemba awásíyukaiye sewaná miwísáféna
 Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Ísu Káráísitin-aaisafesa
 timankúnkúmbo owí Maníkó arupíse uwátínkáimba mimbórá-ámbá
 wéraiye. ²³Seyaafá'nánká sáwí'a ésa Maníkómbó arááiimo táínda-i'o
 úmimo ménaesamo ombá káfé'a ímba miyáumai méraawana póna
²⁴Maníkó úwoi túwa'nai ena arumbá uwátínkáísana Ísu Káráísiti miwítí
 sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo awátinkena Maníkón-aúranka'a
 arupíse uwátínkaindasafena pukáiyé. ²⁵Maníkó séna sáwí'o om-béyámbá
 maitiyuwáíndasafena Ísu Káráísiti puwínana wení naaemá kumíníye
 siyáimba minááísáféta séta érai'a miyán-íye súndasafenasa kentáási
 sáwí-meyamba wémaisiyuwaiye. Ááémo sáwí'o uráamba Maníkó ímba
 ááéma sáwí-meyamba tiména wemá arupíse ímbá awánáíyantafena séna
 ánaaemba Ísu Káráísiti puwéna miwítí sáwí-meyamba maitiyuwáíníye
 siyáiyé. ²⁶Káfé'a Maníkó arupísemo ímbá awánáíyantafena waásimo
 sáwí'o ontáféna imáyáa éna maará wéiyé. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-
 meyamba maitiyúwáin-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó
 wenaúranka'a arupíse wéuwatinkaiye.

²⁷Miyáumai kesúsa maimaétaamo íyóndasa kentááfímbá ímba
 wéraiye. Ímba kentáási kawé-kísáúsáfénan-ifo Ísu Káráísitin-
 aaisafeta simankúnkúnta úndasafena mindásafena aantemba
 Maníkó wenaúranka'a arupíse wéuwasinkaiye. Miyáumai kesúsa
 maimaétaamo íyóndasa kentááfímbá ímba wéraiye. ²⁸Simátimunda
 érai'-aain-íye. Maníkóní áamáanta ímba arááiwaundasadafenasaan-ifo

wenáaisafeta simankúnkúnta úndasafenasa Maníko wenaúranka'a arupísesa wéuwasinkaiye. ²⁹Ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-waasiwara'o túwa'nai índasafena Maníko méráiyé. ³⁰Mimbóráwígó Maníko ména Yúndaa-waasisa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa fí'onkaa-waasiwara'a miyá wéuwatinkaiye. ³¹Wenáaisafeta simankúnkúmbó úndasafenasa Maníko arupíse uwásínkáísata miyáumai Maníkóni áamámba ímba tuwéta minámáánkóni áwáuma awánéta wéaraaiwaumne.

**Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena
arupíse úmai méraanemo Maníko siyáin-ai.**

4 ¹Émbaramu Yúndaa-waasisa síwá'náma wenááimo simátíménda ísáaro. ²⁻³Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmbó uráintafena Maníko séna arupíse úmai méraane siyáiyé agaimaréna siyáiyé. Émbaramuni kawé-kísáúsáfénamo Maníkómó sénamo arupíse úmai méraane siyáinkakaa Émbaramumo wení kísausafenamo áuma maimaéna iyúmba wéraisino. Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Maníko séna arupíse úmai méraane siyáimba mindásafena Maníkón-aúranka'a Émbaramu áuma maimaéna iyúmba ímba wérombaniye.

⁴Moórá-ai ísáaro. Moóráwígóni kísau wémaewana méyámbó tímimba ímba úwoi wétimifo miwítí kísau awánéna méyámbá wétimiye. ⁵Maarán-áái érai'-aain-iyé. Kawé-kísáúmó maúndasafena arupíse úmai méraawe-ai Maníko ímba wésifo Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbó úndasafenasa Maníko séna arupíse úmai méraawe wésiye. Sáwí'o uráundasaamo arupísemo uwásínkáinta Maníkón-iyé. ⁶Kawé-kísáúmó máéntafena Maníko ímba imáyáa wéifo Maníkón-aaisafesamo érai'emo sentáféna imáyáa éna arupísemo uwátínkáíwain-iyé Maníko sisaná miwí tirunkó kawé'á wéiyé. Minááisáféna naaófá'á Téfti aúfáífimba agaimaréna séna

⁷Maníko sáwí'o owítí sáwí-imayaa maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á wéiyé. ⁸Sáwí'o owí Maníko ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á wéiyé agaimaréna siyáiyé.

⁹Mináái túmo kárámaimo araénáémbo uráawi Yúndaa-waasisafena aantemba ímba siyáifo ímbo túmo kárámaimo araénáémbo uráawisafenawara'a Téfti séna miwítí sáwí-imayaawara'a maitiyúwáísana tirunkó kawé'á wéiyé-ai siyáiyé. Fí'omba mináái sé'a Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmbu uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáiyé agaimaréna siyáiyé. ¹⁰Émbaramu áúma ímba kárámai araénáémbo urónka'a Maníkó wentáféna séna arupíse úmai méraane séna ¹¹Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena arupíse úmai méraandawi ómpo enáúma kárámai araénáémbo uwó súwana miyá uráiyé. Miyáúmai túmo ímbo kárámaimo araénáémbo uráawiwara'a Maníkón-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba ontáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Miwí Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa pósa Émbaramun tafesa kentáá síwá'náraamban-iyé wésewe. ¹²Súmo kárámaimo araénáémbo úndawisa wemá kentáá síwá'náma iyésá súne. Ímbo súmo kárámaimo araénáémbo úndasafeta aantembanifo Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndasafetaawe Émbaramun tafeta kentáá síwá'náma iyésá súne. Émbaramu áúmo ímbo kárámaimo araénáémbo urónka'a Maníkón-aaisafena amankúnkúmba éna ména póna Yúndaawaasiye fí'onkaa-waasiye Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí tíwá'nán-iyé.

**Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbu owí Maníkó
símai fasi'ámakaimbo timínda-ai.**

¹³Naaófá'á Maníkó Émbaramun tafena símai fasi'ámakon-ai séna ewé enaísaafitantambo íyawíye seyaafá'-márámá kentí maramá wéraiye siyáiyé. Ímba Émbaramu Maníkóní áamámba arááíwakontafenan-ifo amankúnkúmbu úntafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraane súmbanifo Maníkó Émbaramun tafena símai fasi'ámakon-ai siyáiyé. ¹⁴Maníkó símai fasi'ámakon-ai Mósesembo simámakain-amaambo arááíwáéwisafena ímba siyáífo Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbu owísáféna siyáiyé. Miyámó ímbo uráinkakaa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbu owí úwoisafesa owisinó. Maníkó símai fasi'ámakaimba úwoisafena sisinó. ¹⁵Ámáán-ai wéraisasa taráíyaantafena moórá-amba Maníkómó aaisambó sénamo sáwí-meyambo timínda-amba paápé uráiyé. Ámáán-aaimo ímbo wérainkakaa ímba taráísína ámáán-ai wéraiye.

¹⁶Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena símai fasi'ámakon-ai siyáiyé. Miyáúmai Émbaramun-aisaafitantambo íyawí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba íyawí Maníkó úwoi túwa'nai ena símai fasi'átínkáimba timíníye. Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ísaraawi aantembanifo Émbaramumo amankúnkúmbu uráintemba timankúnkúmbu owí wemá úwoi túwa'nai iye. Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndawisa Émbaramu kentáá síwá'náraamban-iyé. ¹⁷Maníkón-aúranka'a Émbaramu mérowana maarán-áái símai agaimaréna séna

fí'o-fi'on-kwaasi tíwá'náma

óne Maníkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. Maníkó púwómpinkembo íyáfasintinkaiwai éna wemó aaimó sisanamó ímbo wérain-tantaakomo paápé iwáín-ááisafena Émbaramu amankúnkúmba uráiyé. ¹⁸Waási ímbo paápé íyantantaatafena Maníkó Émbaramunatafena súwana Émbaramu érai'a miyá ínena siyé siyáimba póna fí'o-fi'on-kwaasi tíwá'nán-iyé. Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

enaísaafitantambo íyawí

sáwífa'-waasi paápé ónááwe

agaimaréna siyáínka'a pósa paápé uráawe. ¹⁹Ááéma Émbaramu waurámbá kéna sáwífa'-atai 100 aatai maisuwéna mérowana awaainínkó Séraa age-ínimbá mérowana póna ímba imáyáa éna Maníkóntáféna fasi'ámai imáyáa éna ²⁰Maníkó símaimo fasi'ámakon-aisafena érai'e séna ímba kae'-ímáyáa éna fasi'ámai ména Maníkón-áwí'a mósá maréna ²¹séna Maníkómó símaimo fasi'ámakainten-úmai kanaa'á iyámpói simíníye séna ²²miyáumai Maníkón-aisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena séna arupíse úmai méraane siyáiyé.

²³Arupíse úmai méraane siyáimba ímba Émbaramunatafena aantemba siyáifo ²⁴kentáásáfénawara'a miyán-áái siyáiyé. Fasi'aénkó Ísumba pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankaraiwain-aisafeta érai'e séta simankúnkúmba úndasafenasa séna arupíse úmai méraawe wésiye. ²⁵Kesáámó sáwí'o uráundasafenasa kentáási sáwí-meyambo maisiyuwáíndasafenasa Maníkó Ísu Káráísitimba ai'marówana kuména kumpuwúwana Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkaindasafenasa pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye.

Maníkó arupísesaamo uwásínkáín-ai.

5 ¹Ísu Káráísitin-aisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Maníkó wenaúranka'a arupísesa uwásínkarenasa Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna faru uwásínkáísata mimbórái'a úmaisa méraumne. ²Ísu Káráísitin-aisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Maníkó úwoi wésuwa'nai-ipata mósinkaraisata méta Maníkóe'a sámo kain-áémpátá méraandasafeta amu'maréta méraunanasa sirunkósá aamoí wéiyé. ³Umbai-tántáá'ó kempátáámó wéraimba sirunkósá aamoí isatá minúbái-tántáá'ó wéraintafeta fasi'ámai méta ímba suwesarai ínta ⁴mindásafena Maníkó séna kawé'-úmai méraawe sisatá mindásafeta weséta méraandasafeta amu'maréta méraunana sirunkósá aamoí wéiyé. ⁵Weséta méraandasafeta amu'marétaamo méraundasa kentáásáféna ímba awinkáínda póna ímba sigaesá íníye. Maníkó wení Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana keséta kumbéna Maníkómó kentáásáfénamo óraa'-

imayaamo imbá aráásímimba póta wesé'o méraandasafeta amu'maréta méraunanasa póna ímba sigaesá wéiye.

⁶Kesáá ímba fasi'ámai méraawananasa Maníkómó siyáin-kanaamo tiyáimba kesáámó sáwí'o úmaisaamo méraundafinkembo kusúwa'nai índasafenasa Ísu Káráísiti kumpukáíye. ⁷Arupíse-waasigombo áwa'nai ondasáfé'a puwónaemo senkakaa umbaí taisinó. Kawe'-wáásígómbó áwa'nai ondasáfé'a wen-ánóndáá puwónae sésa púwówaisi ína púwówaisino ímba isáúmne. ⁸Énifo kesáámó sáwítaamo úmaisaamo méraundasa súwa'nai índasafenasa Ísu Káráísiti kumpukáíye. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba Maníkó arumbó símínta mindása wéraasimiye. ⁹Ísu Káráísiti kentáá-ímáyáá énamo pukáintafena Maníkón-aúranka'a arupíse uwásínkarainta pónasa Káráísiti érai'a kentáási sáwí-meyamba maisiyukaintafenasa Maníkó ímba aaisambá síníye. ¹⁰Kesáá Maníkómbó síyámba uwánkaraundasa wenááninko kentáá-ímáyáá éna pukáimba póta Maníkóe'a mimbórá-ímáyáárátá méraundasa miyáumai Ísu Káráísiti úwoi ména póna érai'a kawe'-ámpá'ó kúndasafenasa wégarawiyiye. ¹¹Ímba mináái aantembanifo maarán-ááíwárá'an-íye. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti Maníkónté mimbórái'a uwásínkáisanasa póna Maníkóntáféna kesirunkósá aamoí wéiye.

Ándámunte Ísunte-taai.

¹²Maarán-áái ísáaro. Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyaimba póna sáwí'o on-ámbá paápé uráíye. Sáwí'a uráimba póna púwón-amba paápé uráíye. Seyaafá'nánká sáwí'a ombá pósa púwón-ampa'a wégowe. ¹³Maníkómó Mósesembo áamáambo ímbo simámakonka'a waási sáwí'a uráimba isaná Maníkó misáwí'ó uráan-aai ímba agaimakáíye. ¹⁴Aifa'á Ándámu mérowasa matinka-matinka úmaesa tunka'á Mósesemo iyámaunka'-waasisomba pukáawe. Ándámu Maníkón-aai taráiyowasa wempákén-kwáási tuwímbai ímba miyá umbá sáwí'a ésa pósa pukáawe.

Ándámu ánaaembo paápé índawimo índanteni'a éna Káráísitimo tuwímbai-tantaa'o índanteni'a ímba uráífo ¹⁵sáwí'a uráimbanifo Maníkó úwoisa wésuwa'nai-íye. Ándámu Maníkón-aai taráiyaimba pósa seyaafá'nánká pu'maésamo iyómba érai'-aain-ífo Maníkó seyaafá'nánká úwoi túwa'nai índasafena moóráwigomba Ísu Káráisitimba ai'marówana kuména kawe'á uwátínkáfa'a iyímba minánkó iyáákaraiye. ¹⁶Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánkátá sáwí'a úmaeta iyúnanasa Maníkó ímba miyámó imbá kawetá uwásínkáíye. Aifa-kánáá aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyowana Maníkó séna sáwí'a ónda po puwínone séna ánaaemba sáwífa'-waasi sáwí'a uwaná séna úwoi túwa'nai e'a kesúranka'a arupíse uwátinkanaumne siyáíye. ¹⁷Ándámu

aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánká puwí-ámpá'á arááiwáéwana minánkó ta'ótokaifo moóráwigo Ísu Káráisiti maarán-óráá-káwé-kísáú maiyáiyé. Maníkontáfésa súwa'nai uwómó sewí úwoi kawé'-úmai túwa'nai ena wenaúranka'a arupíse uwátínkáísana Káráisiti túwa'nai isasá fasi'ámai mésa sáwí-kisaukombá wéiyaaawe.

¹⁸Énifo minááígóní áwáuma maarán-ááín-iyé. Aifaráán-kwáásígó sáwí'o urónkakemba Maníkó seyaafá'nánkátáféna séna sáwí'a ésa puwónááwe siyáimba póna moóráwigo Ísu Káráisiti kawé'á urónkakemba sáwí'o uráampinkemba faútinkena aúí'ó úmáimo maé'mae'o íyani'a wéuwatinkaiyé. ¹⁹Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyonkakemba seyaafá'nánká sáwí'a uráambanifo moóráwigo Ísu Káráisiti Maníkó siyáintemba urónkakemba Maníkó wenaúranka'a sáwí'fana arupíse wéuwatinkaiyé.

²⁰Sáwí'o umbá Maníkó wení ámáamba Mósesemba simámakomba mindásafena miwítí sáwí-imayaago óraa'a uráiyé. Miyá umbánifo Maníkó arumbá uwátínkámaena iyúwana óraa'a uráiyé. ²¹Ááéma sáwí'o urón-imayaago ta'ótokowasa pósa puwí-ámbá arááiwakaawe. Miyá uráambanifo káfé'a Maníkómó arumbó uwásínkáíwaisa ta'ótóráisata wenaúranka'a arupíse úmaisaamo méraundasa kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti aúítaamo úmaisa maé'mae'o onda-íta wéuwasinkaiyé.

Ísuwe'a kááísamaisaamo méraunda-aai.

6 ¹Simátíménda ísáaro. Maarán-áái ímba seró. Maníkó úwoi súwa'nai úmae iyínana óraa'a índasafeta sáwí'a úmae iyéta méranae ímba seró. ²Púwón-kwaasimo miwítí sáwí-imayaagomo ímbo anekaló ta'ótotuwenamo wéraintemba kentááímbá sáwí-imayaago ímba ta'ótotuwena wéraisata póta ímba sáwíta úmaeta iyéta ménaumne. ³Maarán-áái é'a ísaraawe. Nombó maisínkáanta Ísu Káráisiti weséta kááísasinkaisata weséta pukétaaraamba úmaisa méraunanasa kentáásí sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena iyísata méraumne. ⁴Nombó maisínkáanta kesáa Ísu Káráísitiyeta puwúnasasa utaráawataaraa únanasa kentáásí sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena wéiyiye. Maníkó kentáásifowa fi'onka'ma'mai-fasi'aentambo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba kentáá iyáfasisinkenaaraamba uráisata aúí'a úmaisa méraumne.

⁵Ísu Káráisiti pukáimba wemó waásiti sáwí-imayaagomba iyáákaraintemba weséta kááísamai méraundasafenasa sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiyé. Miyáumai Ísu Káráísitimo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba weséta kááísamai méraundasafeta aúí'a úmaisa méraumne. ⁶⁻⁷Maarán-áái ísaraawe. Púwówanamo ímba sáwí-

imayaago ímba ta'ótotuwena wéraisana kentáásí sáwí-imayaagoni fasi'aémbá tai'áinana kesáámó sáwí'o úmae iyúndawisa ímba ta'óto'mae iyíndasafena Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'á pukáisana kentáásí sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiye. ⁸Ísu Káráísitiye'a pukétaaraanta úmaisa méraundasa póta mináái érai'-aai isatá weséta méraumne. ⁹Maarán-ááísá ísaraumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba iyáfasinkaisana puwí-fásí'áénkó ímba ta'ótoraisana aneka'á ímba wépuwiye. ¹⁰Aoisaambó ombó tai'áíndasafena mimbórá-kánáá pukáimba póna mindásafena ímba aneka'á puwéna iyáfasinena ména Maníkóntáféna imáyáa éna méraiye. ¹¹Miyáumai imáyáa é'a sé'a pukétaaraanta úmaisa méraunanasa sáwí'o úndawisa ímba ta'ótotuwena wéraisata méta Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasa Maníkó aamoí ínkwa-e-i'a úmaisa méraumne.

¹²Kentí sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ofáínifo sáwí'o owí kembiwí ímba ta'ótoraino. ¹³Kentúsane kentiyáánamaisane ímba ewé símai sáwí'a é'a pukékaan-úmai méraawanamo iyáfasintinkaisa'o méraawi Maníkómpá'á kentúwawaa'a amé'a wentáfé'a ewé é'a kentúsane kentiyáánamaisane wení kawe-kísáú aantemba máéro. ¹⁴Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo túwa'nai iwáí káráwiyisana póna kentí sáwí-imayaago kentúma ímba ta'ótoraino.

Maníkó wení kísau-waasi-i'o uwátínkáín-aai.

¹⁵Mináái imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáárá'á ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo súwa'nai iwáísá káráwiyisata mindásafeta ímba úwoi sáwí'a úmaeta iyóno. ¹⁶Wení kísau maénaumnemo sembá wemá káráwiyisasa wení kísau-waasi méraawe-aai ísaraawe. Miyáumai sáwí'o íyanamo éna misáwí-ímáyáágó ta'ótokaina'a misáwí-kísáú maimaé iyé'a méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkón-aaimo isáíyanamo éna wemá káráwiyaina'a wení kísau maimaé'a iyíyana wenaúranka'a arupíse uwátinkainiye. ¹⁷Ááémo sáwí'o uráawi ta'ótokowasa ánaaemba érai'-aai simátíma'maesa iyówa'a isé'a kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokaawa'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi súné. ¹⁸Sáwí'o uwáí ta'ótokompinkemba Maníkó faútinkowa'a arupíse-imayaa uwaná minárúpísé-ímáyáágó ta'ótokaiye. ¹⁹Ímba fasi'ámai méraantafe'a kesáái isáíyan-aai simátimune. Ááéma sáwí'a ónae sé'a fí'o-fi'on-tantaa'wara'a sáwí'a uwaná ta'ótokaimbanifo káfé'a kawé'á ónae sé'a kawé-ímáyáá aantemba é'a Maníkóndé-i'a oro.

²⁰Ááémo sáwí'o uwáí ta'ótokonka'a kawé'-ímáyáá ímbo umbá ²¹sáwí'o uráamba káfé'a tigaemá wéiye. Sáwí'o untáféna ímba kawé-tántáá'á

kentópa'a tiyáiyē. Miyá-sáwí'ó úmae íyómpinkemba méraawini áwáuma Maníkóni némpa'a maé'mae'a wéowe. ²²Maníkó sáwí'o umpínkémbá faútinkena wení kísau-waasi-i'a uwátínkaraimba pó'a Maníkóndé-i'a úmai mé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²³Sáwí'o owí-ánóndáá puwíyambanifo Maníkó kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna aúítaamo úmaisaamo maé'mae'o onda-íta wéuwasin kaiye.

Maníkóni ámútanko aráásímakain-antaamo arááiwaunda-ai.

7 ¹Kesí waásisono. Seyaafá'nánká ámáán-ai ísarafo simátíménda ísáaro. Úwoimo méraanka'a ámáán-aiigo káráwiyaimba póna puwíyamba minááígó ímba káráwiyiniye. ²Ámáánkomo siyáintemba aarakwá'ó ombá awaai kómó aú mó aráínka'a awaainí kó wesé'a kááísamai méraisana awaai kómó púwísanamo ímba kááísamaimo méreyamba wétai'aiye. ³Awaai kómó méraínka'o aaregómó fí'on-kwaasigonka'o wimbá mindá sáwí-inimban-iyē sefó awaai kómó puwínanamo éna ámáánkomo sintembá fí'on-kwaasimo maíndamo éna kanaán-iyē.

⁴Kesí waásisono. Miyáumai kentáfénawe séna

Ísu Káráísiti pukáimba Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba imáyáa é'a Ísu Káráísitiye'a kááísamaimo méraantafe'a pukékaambo úmaimo méraamba minámáánkó ímba ta'ótokaifo Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawe. Maníkó Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankaraiwai Ísunde-i'a uré'a pó'a Maníkóni kísau wémaewe. ⁵Ááéma sáwí-imayaasafeta sirááísafetaamo uráundarata ímba miyán-oro siyáin-amaamba iséta imáyáa éta ifátuweta sáwí-imayaasafeta sirááísafeta éta sáwí'a

éta púwónda-amba arááiwaeta ⁶miyásáámó uráunda káfé'a Maníkó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkenta faúsínkáisanasa Maníkómó Mósesembo simámakain-amaanko ímba ta'ótokaisata ááéraan-amba Mósesemo agaimakáin-amaankoni aambá ímba arááiwaeta aú-amba Maníkóni ámútanko aráásímakain-anta wéaraaiwaumne.

Maníkóni ámáámbo ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino siyáin-ai.

⁷Minááímó imáyáamo é'a simátíménda ísáaro. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaantafe'a sáwí-amaamban-iyē ímba seró. Minámáán-ááímó ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino. Túraniyamba ímba oro. Minámáánkómó ímbo miyámó siyáinkakaa súraniyambo úndasafe'a sáwí'a úne ímba súsino. ⁸Minámáánkó séna túraniyamba ímba orómó siyáimba kempímbá sáwí-imayaa wéraimba pó'a minámáámbo taraisónae sé'a súraniyamba áfááraumai uráumne.

Minámáánkómó ímbo wérainkakaa sáwí'o únda ímba imáyáa é'a sáwí'a úne súsinó. ⁹Ámáánko ímba miyán-oro siyáimba ímba isé'a kawé'-úmai méraumne-imayaa é'a mé'a ánaaemba minámáámbá ísaraunda taraisónae sé'a taráíyaunda ¹⁰mindá púwóndawi úne. Minámáámbó arááíwakaundarakaa kawé'-úmai mérausino. Minámáámbó taráíyaundawi pó'a púwóndawi úne-aai ísaraumne. ¹¹Minámáánkó séna ímba miyán-oromo siyáimba kempímbá sáwí-imayaago wéna póna karo'a simásínkáisa'a mináái taraisónae sé'a taráíyaunda pó'a púwóndawi úne.

¹²Miyáumai Maníkómó Mósesembo simámakain-amaan-aai ímba miyá oró-áái Maníkón-aai arupíse-aai kawé'-ááin-iyé. ¹³Minkáwé'-ááígó ímba púwónda-i'a uwásínkaraiifo kesí sáwí-imayaago aantemba púwónda-i'a uwásínkaraiyé. Sáwí-imayaasafe'a siráái wétaifo minámáámbó taraisónae sé'o taráíyaunda púwóndawi é'a kesí sáwí-imayaagoni áwáuma áfááraumai sáwí'a úwa'a awánaraumne. Minámáánkó séna ímba sáwí'an-oro siyáifo kemó sáwí'o uráunda kesí sáwí-imayaago aantemba óraa-sawí'a úwa'a awánaraumne.

Sáwí'o úndawisaamo ta'ótokain-aai.

¹⁴Ámáámba Maníkómpákémbá kunkáifo kemá marapákén-kwáásí únana sáwí'o úndawi ta'ótokaisa'a minímáyáágoní kísau wémaumne. ¹⁵Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á miyá ónae súndanifo ímba miyá wéune. Sáwí'o úndasafena ímba siráái taisa'á ímba miyá ónae súndanifo miyá wéune. Miyámó únda ímba kawé'-ímáyáá wéune. ¹⁶Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó úndasafe'a sé'a Maníkó siyáin-amaamba kawé'-ámáámbán-iyé sune. ¹⁷Sáwí'o únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wéraisaa sáwí'a wéune. ¹⁸Marapákén-kwáásí únda kanaa'ó kawé'ó únda kempímbá ímba wéraisaa awánaraumne. Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á ímba kanaa'á kawé'á wéune. ¹⁹Kawé'á ónae sé'a úndanifo ímba miyá é'a ímba sáwí'a ónae sé'a úndanifo úwoi sáwí'a wéune. ²⁰Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wéraisaa sáwí'a wéune.

²¹Áwáuma maarán-iyé. Kawé'á ónae sé'o úndanifo sáwí-imayaago tafisímaena iyísa'a ²²kesirumpimbá Maníkóní amáántafe'a aamoí úndanifo ²³moórá-awauma kempímbá wéraisana sáwí'o ónae súndawi kembá tafisisaná Maníkóní amáámba kawé'-ámáámbá pó'a arááíwaenaé súndawi tafisisaná sáwí'o ónaemo súndawi tafisímai ta'ótokaiyé. ²⁴Sésé'á únana sirunkó sáwí'a isa'á méraundasafe'a sé'a sáwí'a é'a púwóraantambo úndafinkemba náawa siyáíniyo súnana ²⁵Fasi'aénkó Ísu Káráisiti siyáísa'a Maníkóntáfé'a súwi sune.

Miyáumai kesirumpin-ímáyáá é'a sé'a Maníkóní amáámba arááíwaenaé súndanifo kesúgoma sáwí-imayaafinkemba sáwí'a wéiye.

Maníkóní ámútankomba arááímo tainí'o on-áái.

8 ¹Miyáumai Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraawi miwítí sáwí-meyamba maitíyukaintafena Maníkó ímba aafimbá maitinkéna sáwí-meyamba ímba timíniye. ²Ááéma sáwítaamo uráundawi ta'ótokowata púwóndasafeta ówánanasa Ísu Káráisiti faúsínkaraisata weséta aúí'a úmaisa méraunanasa Maníkóní ámútanko káráwiyisana Maníkó aafimbá ímba maisinkénasa ímba sáwí-meyanta simíniye. ³Maníkó wení ámáámba siyáímbanifo sáwí'a ónae séta minámáámbá ímba kanaatá arááiwaunda póna minámáánkó sáwíta úmaisa méraundafinkemba ímba síkaisata méraunanasa ánaeemba Maníkó wenááninkontafena séna sáwí'a ombá po miwísáféwe sé kumpuwínone séna ai'marówana kesáámó sáwí'o úndawisaamo úndanten-auwarawi maimaéna kentáási sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasa kumpukáíye. ⁴Maníkó miyá uráimba póta sáwí-imayaasafetaamo sirááísafetaamo úndasa ímbo miyá étaamo Maníkóní ámútankomo siyáintembo étaamo éta Maníkóní ámáánko siyáintemba miyásá úmaisa arupísesa ónaumne. ⁵Sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo owí miwítí sáwí-imayaago ta'ótokaifo Maníkóní ámútankombo arááímo táínda-i'o owí wení kawé'-ímáyáágó wégarawiyiye. ⁶Miwítí sáwí-imayaasafesamo tirááímo tain-ímáyáá aantembo owí méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkóní ámútankombo arááímo tain-ímáyáá aantembo owí aáno úmai aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷Sáwí-imayaasafesa tirááísafesa on-ímáyáá aantembo owí Maníkóní ámáámba ímba kanaa'á taawiyafesa Maníkóní namuro-wáásíyáámbán-owe. ⁸Sáwí-imayaasafesamo tirááímo táínda-i'o íyawí Maníkó ímba aamoí wéuwatinkaiye.

⁹Maníkóní ámútankomo kentirumpimbó méraimbo é'a sáwí-imayaasafe'o tirááímo táínda-i'a ímba é'a Maníkóní ámútankomo siyáintemba é'a méraawe. Ísu Káráisitini ámútanko tirumpimbó ímbo méraiwei ímba wení waásin-owe. ¹⁰Ísu Káráisitini ámútanko kentirumpimbó méraimbo éna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraimba pó'a kentí ámútanko maé'mae'a índawi é'a sáwí'o uráantafe'a kentúgoma puwíndawin-owe. ¹¹Maníkó Ísumba pukáímpinkemba íyáfasinankowana wení ámútankomo kentirumpimbó méraimbo éna kenkwárá'ó éna puwíyampinkemba íyáfasintinkainiye. Wení ámútanko kentirumpimbá méraintafena Maníkó miyá íniye.

¹²Kesí waásisono. Mináái ímáyaá íyata ímba kentáási ímáyaáfinkeni'a éta Maníkóní ámútankombo arááímo táínda-ita úmaisa méraano. ¹³Sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o ombó éna Maníkó séna méraawini áwáuma

Maníkóní némpa'a méraaro siyáifo Maníkóní ámútankomo túwa'nai ína'o sáwí-imayaamo tuwé'ó é'a aúí'a úmai ménaawe.

¹⁴Maníkóní ámútankomo sintembó owí Maníkón-áánintomban-owe. ¹⁵Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá méraiwai ímba inkáítinkaisana inkaisí-ímáyáágó ímba ta'ótokaisa'a méraafo Maníkó wenáánintoni'a uwátínkáisa'a Maníkómbá áánte'a sé'a kesifóo sé'a méraawe. ¹⁶Kesáá séta Maníkón-áánintonta únesaamo súnda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba ména séna mindá érai'-aain-iye wésiye. ¹⁷Maníkón-aráá'a úndasa póta Maníkómó kentáásáfénawe sénamo to'mayaa úmakaimba maimaéeta Ísu Káráísitimo maíndanten-úmaisa maénaumne. Umbai-tántáákómó wembó uráintemba kentááfímbá umbai-tántáá'á wéraimba póta ánaeemba weséta sámó kain-áémpátá ménaumne.

Maníkó wení fí'onka'ma'mai-sasaamo aráásiminda-aai.

¹⁸Maarán-áái ímáyaá é'a sé'a érai'a Maníkó wení fí'onka'ma'mai-sama aráásiminata mindásafeta ímáyaá éta kentááfímbó wérain-umbai-tantaafeta ímba óraa'-imayaasa wéune. ¹⁹Maníkón-áánintone ayáámúntonesa únasasa Maníkómó úmakain-tantaako waí-waankowe taaigówé seyaafá-karáán-tántáákówé kentáámó suwánáiyantafesa mósá titaawiyésa simu'marésasa méraawe. ²⁰Naaófá'á Maníkó uwámakain-tantaafena séna kawáá'a uwáwíníye wení ímáyaáfinkemba séna ímba miwítí ímáyaáfinkemba siyáimba maarán-ímáyáá éna séna ²¹ánaeemba kawáá'índa-tantaa'a aambá fáítinkaanana uwámakaunda-tantaa'a aneka'á ímba kawáá'a íníye. Kesí iyámpóimo faútínkáanasamo kawé'ó úmaimo méraiyantemba mintántáákó miyáumai kawé'-úmai wéíniye Maníkó miníímáyáá uráíye. ²²Maarán-ááísá ísaraumne. Aaremó iyámpóimo matinkánaesamo sésé'ó ontembá Maníkómó seyaafá-tántáá'ó úmakain-tantaako sésé'á éna Maníkómó úmakain-tantaa'a paápé ínana awánánae séna amu'maréna méraíye. ²³Ímba Maníkómó úmakain-tantaako aantembanifo kesááwará'á miyásá éta Maníkómó to'mayaa úmakain-tantaa'o simíndasafeta ímáyaá ondasáfénasa Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kesirumpintá kumbéraisata sésétá éta amu'maréta méraunanasa Maníkó wenayáámúntone wenáánintone síkenasa aú-suwawaa'a uwásinkaindasafeta amu'maréta méraumne. ²⁴Maníkó kawé'-ámpá'ó mésinkonkata séta érai'a Maníkóní iyámpóíya éta weséta méraumne séta amu'maréta méraumne. Awánuwuanda-tantaafeta ínta amu'maréta ímbo awánáúnda-tantaafeta amu'maréta ménaumpo ²⁵ímbo awánáúnda-tantaafeta amu'maréta méta séta érai'a paápé íníye séta ímba suwesarái ínata fasi'ámai amu'maréta ménaumne.

²⁶Ímba fasi'ámai-waasi méta kawé'-ámpátá kúnanasa umbai-tántáákó ta'ótóráísana póna Maníkóní ámútanko súwa'nai isatá nóraumaisaawa

Maníkómbá áísai onanasááwá súwa'nai íníyo séta sirumpintá sésé'-aantemba éta ímba kanaa'á aai súnanasa Maníkóní ámútanko kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á áísai isaná ²⁷Maníkóní ámútanko Maníkómbó arááímo tain-áái séna wení waási-imayaa éna miyán-áái simbá póna Maníkó kentáási imáyáa awánaiwai póna wení ámútankomo sin-áái wéisaiye.

²⁸Maarán-áái isáúmne. Wení waási-i'a ondasáfénasa wemparí'a úmakaisata wen-imáyáa éta méraunanasa sáwí-tantaa'e kawé-tántáá'é kempátáámó timbá Maníkó mintántáá'á kawé'á wéuwasinkaiye. ²⁹Naaófá'á Maníkó wendé-í'a úmai wemparí'a úmakowaisafena séna kesááninkaamba ónááwe siyáimba póna wenááninko Ísu kentáásuwaao-í'a isatá wenáúnafaraawinta úne. ³⁰Naaófá'á wemparí'a úmakowisafenasa sáántenasa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa wenááninkaani'a wéuwasinkaiye.

Maníkó arumbá siménasa Ísumba ai'marówanamo kumpukáin-aii.

³¹Maníkó miyáumai súwa'nai uráifo imáyáa é'a simátíménda isáaro. Sáwí'a uwátinkanae sésamo miyámó íyamba ímba kanaa'á kentáá íyáákanaawe. ³²Maníkó wenááninkomba ímba ta'ótorena kentáási sáwí-imayaa maisiyuwáinkwae sénasa ai'marówana kumpukáiyé. Miyá uráifo súwa'nai índa-tantaa'a úwoisa simíníye. ³³Maníkó kentáá wemparí'a úmakaiwaisa wenaúranka'a arupísesa uwásínkarainta pósa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á aafintá maisínkáanáwe. ³⁴Tuwímbai-waasi kentáásáféna puwíwae sésa ímba aafimbá maisínkáanáwe. Ísu Káráísiti kentáásáfénasaawe séna puwéna íyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á ména kentáá súwa'nai éna Maníkómpá'á inai wésiye. ³⁵Miyá intáféna tuwímbai-waasi ímba kanaa'á Káráísitiyetaamo méraundafakenta síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-imáyáa ímba wétuwaiye. Umbai-tántáá'ó kempátáámó tíndawe aoisaambó wisínkétaawe sáwí'ó uwásínkétaawe sááimo táíndasaawe unáánkwátó-i-yaintaamo ondasááwé tuwímbaimo sínkamiyantaawe púwóndasaawe miyán-tántáá'ó kempátáámó tínda Káráísitiyetaamo méraundafakenta ímba kanaatá síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-imáyáa ímba wétuwaiye. ³⁶Naaófá'á Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna

ení waási-ita úndarakemba tuwímbai-waasi kentáásáféna sésa tínkamónasa puwíwae-imayaa úmaesa wéiyowe. Sipisípimo tufúwówanamo púwíntemba kentáásáféna tínkamónasa puwíwae símae íyówe

agaimaréna siyáiyé. ³⁷Miyá-sáwí'ó uwásínkáanta ímba imáyáa únanasa Ísu Káráísiti arumbá símimba póna fasi'ásínkáísata

miwísá wéiyaakaumne. ³⁸⁻³⁹Maarán-áái érai'-aai isa'á ísaraumne. Maníko arumbá siménasa Fasi'aénko Ísu Kárásitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpukáimba pósa Maníkompá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Púwóndasaawe úwoimo méraundasaawe Maníkompá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Wiyómpaken-kisau-waasiye sáwí-amutane ífé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paapé índa-tantaa'e wiyómpakewiye waántá-waasiti marupákéwiyé Maníkomó úmakain-tantaa'e miyán-tántáátónko ímba kanaatá Maníkompá'ó méraundafakenta síyááwanasa Maníko kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwayiye.

Póro Ísareri-waasi arumbó uwátinkarain-aai.

9 ¹Kemá Póro Ísu Kárásitini waási é'a érai'-aai aantemba súnana Maníkoní Ufaen-ámútánko kesirumpimbá ména káráwiyisa'a maarán-áái érai'-aai wésimatimune. ²Kesí waási Ísareri-waasifinkembo kemá tiyáunda isa'á ímáyaá únana sirumbá isaná sirunkó umbaí támae íyíye. ³Miwí Ísu Kárásitin-aaisafesa ímba érai'e sembá pósa érai'emo sésamo ken-ánóndáámó iyámaiyanamo Maníkomó siyuwáinanamo Ísu Kárásitimo ánaaembo uwásiyuwainda mindá kanaán-íye súne. ⁴Miwí kesí waási Ísarerin-andafakewi Maníko wenáánintoni'a úmai wemparí'a úmakena wení sáma aráátimena aaimá símai kááísatinkena wení ámáámba simátimena símai fasi'ámakain-aai simátimena Maníkon-ímáyáámó mósá máráán-amba aráátimuwasa ⁵ááéraan-oraa'-waasi miwí tíwá'náma uwaná Ísu Kárásiti iyámpói ú'mai minándáfá'á kumbéna seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyisata wenáwíta mósá ma'maéta iyúnda mindá érai'-aain-íye.

⁶Maníko Ísarerin-andafaken-kwaasifinkemba ímba seyaafá'á wemparí'a úmakaifo tuwímbai wemparí'a úmakaimba Maníko fasi'ámakain-aai taráiyaiye ímba sénáísaiye. ⁷Émbaramun-aísaafitantambo uráawi ímba seyaafá'án-oyo tuwímbai Maníkoní iyámpói owaná naaófá'á Maníko Émbaramun tafena séna enááninkon-awi'a Áísáaki wenaísaafitantambo iyawi aantentafena séna enaísaafitantamba wéowe sénááwe Maníko siyáíye. ⁸Minááígóní áwáuma maarán-íye. Émbaramun-aísaafitantambo uráawifinkemba ímba seyaafá'án-oyo Maníko kesí waásin-owemo óraaka'o siyáiwai aantemba Maníkoní waásin-owe. ⁹Naaófá'á Maníko Émbaramun tafena símai fasi'ámakain-aai séna súnnda-kanaa tína'a méraanana Séraa waaíyámpói ma'ankáíníye siyómba ¹⁰mináái kentáá síwá'náma Áísáakintafena siyáíye. Wemá óraa' éna aaré maiyówana awaainínkón-áwí'a Répéka amáántágae'-iyampoi ¹¹ímba matínkaroyasarai miníyámpóiyái ímba kísau maiyóyanka'a ¹²Maníko minínínkóntáféna séna ení iyámpóiyaimo ésarai aifarááwí

ánaenkewini kísau máíniye siyáiyē. Maníkó wení imáyáafinkemba wení waási-i'a úmai wemparí'a úmarena táántaraifo miwítí kísau ímba awánarena táántaraiye. Miyáumai naaófá'á séna ení iyámpóiyaimo ésarai aifarááwí ánaenkewini kísau máíniye siyáiyē. ¹³Maníkón-aai aúfáífimba miníyámpóiyáisáféna agaimaréna séna

Yékopumba kemparí'a úmare'a Ísomba
sínaaeni'a úmaraune Maníkó siyáiyē
agaimaréna siyáiyē.

¹⁴Tuwímbai mindásafesa imáyáa ésa karo'á sésa Maníkó ímba arupíse iyémó sembá mindá karo'-ááin-iyē. ¹⁵Naaófá'á Maníkó Mósesentafena séna

sirumbó uwátinkanae súndawisafe'a
sirumbá uwátinkaumne. Kawe'ó
uwátinkanae súndawisafe'a miyá wéune

siyáiyē. ¹⁶Miyáumai ímba waási tirááímo taintáfénawe waási kawē-kísáúmó maíyantafenawenifo Maníkó wení imáyáafinkemba séna sirumbá uwátinkanae siyáintafena wení waási-i'a úmakaiye. ¹⁷Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Mósesē méronka'a Ísípi-marafa'o káráwiyowi wentáféna Maníkó
séna seyaafá'-máráfákén-kwáásí kesí fasi'aéntámbó enane'ó
úndama awánésa kesúwí'a isáíwae sé'a embá káráwiyi-kisaura'a
íyáfasinankaraumne Maníkó siyáiyē

agaimaréna siyáiyē. ¹⁸Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba wembó arááímo tainí'o énamo sirumbá uwátinkanaemo simbá arumbá uwátinkena wembó arááímo tainí'o énamo tirumbó máráántembo ímbá tirumbá máráántemba wéuwatinkaiye.

Maníkó aaisambá tiyéna arumbá uwátinkenamo in-áái.

¹⁹Mindásafe'a imáyáa é'a maarán-áái ímba seró. Sáwítaamo úndasa nóra sénawa Maníkó aafintá maisinkáíyo. Maníkó imáyáa éna séna sáwí'a ónááwemo siyáimba mindása sáwíta wéune. Miyáumai aafimbó maisinkáínta mindá sáwí'an-iyē mináái ímba seró. ²⁰Kembiwí úwoi-waasi méraafo Maníkómó siyáin-aai anondáá ímba seró. Maarán-áái imáyáan-oro. Sawe-ánáfeumbo ombá agari'-márámá maiyésa sawe-ánáfeumba úmárááwana misáwé-ánáfeunko ímba maarán-áái wésiye. Nóra séra kembá miyá uwásinkao ímba wésiye. ²¹Sawe-ánáfeumbo ombá mimbórá-ágáírí'-márámá maiyésa kae'-ánáfeumba úmáresa moóráfimba úwoi-kísau maésa moóráfimba kawē-kísáúmó máémba mindá miwínén-iyē.

²²Maníkó miyaráámbá wéiyē. Maníkóní fasi'aéné aaisambó siné awánáiyantafena sáwí'o uráan-kwaasimo tínkaminda miwítí

méyámbá póna ááema ímbo tínkamimba timu'maréna ména ánaaemba tínkaminiye. ²³Kentáá wemparí'a úmarenasa arumbá uwásínkáinta póta weséta sámó kaipatá méta wení fí'oran-kawe-kisau awánaandasafenasa Maníkó sáwí'o uráan-kwaasi ímba ááema tínkamimba timu'maréna méraiye. ²⁴Ímba Yúndaa-waasifinken-aantenta sáántaraifo fí'onkaa-waasiwara'a táántaraiye. ²⁵Miyáumai naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Ósíya agaimaréna séna

Maníkó séna ímba kesí waási-i'a uráan-kwaasisafe'a kesí waásin-owe sé'a ímbo sirumbó tímakaundasafe'a sirumbá timúne sénaumne.

²⁶Ímba kesí waásin-owe siyáundafa'o méraawisafe'a ánaaemba kesáánintomban-owe sénaumne Maníkó fasi'aénkwáráwí síníye

Ósíya agaimaréna siyáíye. ²⁷Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

Ísarerin-andafaken-kwaasi sáwífa'a ésa nonáamááíyaamba úmai sáwífa'-waasi ménaafo Maníkó ímba seyaafá'á tiyáínífo tuwímbai sáwí'o úmáimo méraampinkemba tiyáíníye. ²⁸Fasi'aénkó seyaafá'nánká minúwóiyáán-úmai aafimbá maitinkéna sáwí-meyamba timíníye

agaimaréna siyáíye. ²⁹Moóráfa'a Áísáya agaimaréna séna

Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwaimo sénamo tuwímbai ímba tínkamonda tiyúwáanasa mésa iyámpói matinkánááwe siyáinkakaa Sónómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiyemo putásaraantemba kesááwárá'á miyásá úsino

agaimaréna siyáíye.

Ísareri-waasi Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmbo uráan-aii.

³⁰Minááígóní áwáuma maarán-íye. Fí'onkaa-waasi Maníkón-aúranka'a arupíse úmáimo méraan-ambo ímbo saafá uráawi Ísu Káráisitín-aii isésa timankúnkúmbo ombá póna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraiye. ³¹Miwí miyá uráafo Yúndaa-waasi Maníkó wemparí'o úmakaiwai sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainiye siyáafo Maníkó Mósesembo simámakain-amaankoni áwáuma ímba isésa wenaúranka'a ímba arupíse úmai méraawe. ³²⁻³³Maníkóní ámáámba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainiye siyáafo wenááisafesa ímba timankúnkúmbo uráantafena ímba arupíse uwátínkaraiye Maníkón-aii aúfáífimba Ísuntafena

símai agaimaréna séna

Maníkó séna ísáaro. Sáiyóni-naopa'a moórá-ontamba maráúnda pósa minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe.

Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o timankúnkúmbo íyawí ímba tigaesáfésa

ónááwe siyáiyē

mináái agaimaréna siyáiyē. Óntanemo siyáimba Ísuntafena siyáiyē. Óntanka'o tanaambó faantembá Ísu Káráisitín-aaimo taraisésa miyáumai tanaankáámbá fánááwe.

10 ¹Maanáímó simátíménda ísáaro. Kesí waási Yúndaa-waasi sáwí'o úmáimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafena áfááraumai sirááiima wétaisa'a Maníkómpá'á inaí símae'a iyúne.

²Yúndaa-waasi Maníkóní kísau maénae sésa fasi'aambánifo Maníkón-aaigni áwáuma ímba ísaraamba tuwánaraumne. ³Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátínkáín-amba ímba awánésa karo'-ántáfésa érai'-amban-iye sésa pósa Maníkóní érai'-amba ímba wéaraaiwaewe.

⁴Ámáámba arááiwaundasafena Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkainiye sésa Yúndaa-waasi arááiwaén-amba Ísu Káráisiti séna minámbá tai'áífo kesáaisafesa timankúnkúmba owísáféna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkáímbanifo Yúndaa-waasi minámbá ímba wéaraaiwaewe.

⁵Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááiwaénanasa Maníkó arupísesa uwásinkainiye

sen-ááisáféna naafá'á Mósesē agaimaréna séna
minámáámbó seyaafá'ó arááiwaiyawī
kawe'-úmai ménaawe

siyáiyē. ⁶Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owímó arupíse uwátínkáín-aaisafena agaimaréna séna

maarán-áái ímba seró. Nááwa wiyómpa'a iyénawa Káráisitimba
ái'maenawa kumíníyo. ⁷Nááwa pukáan-kwaasimo méraapa'a
kuréwa Káráisitimba ái'maenawa tíníyo. Miyán-áái

ímba seró. ⁸Maníkón-aai kentirumpimbá
ewaa'á wéraisá'a wésewe

agaimaréna siyáiyē. Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba oró-áái simátimunda ⁹mináái maarán-iye. Ísu kentáási Fasi'aénkón-iye afora'ó simátimé'o kentirumpinkémbó sé'o Ísu pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankaraiyemo síyanamo éna sáwí'o úmáimo méraampinkemba Maníkó faútinkainiye. ¹⁰Maníkón-aaisafeta kesirumpintá simankúnkúnta úndasa wenaúranka'a arupísesa uwásínkáísata afora'ó minááímó simátimundasa sáwí'o úmaisáamo méraundafinkenta wéfausinkaiye.

¹¹Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
siyáintembo índawimpa'o timankúnkúmba
íyawī ímba tigasáfésa ónááwe siyáiyē.

¹²Mináái seyaafá'-wáási Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Maníkón-aúranka'a mimbóráí'a ontáféna siyáiyē. Maníkó seyaafá'nánká'ó káráwiyaiwai éna súwa'nai ínkwaē sésamo simámén-kwaasi óraa-kawe'a wéuwatinkaiye. ¹³Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkóntáfésa sésa sáwí'o úmaimo
méraundafinkemba siyáínonemo sewí seyaafá'nánká miyá ínye
agaimaréna siyáiyé.

¹⁴Maníkó ímba méraiye-aaimo sewímó ombá súwa'nai uwo ímba
kanaa'á wésewe. Maníkón-aaimo ímbo ísááwimo ombá minááísáfésa
timankúnkúmba ímba kanaa'á wéowe. Maníkón-aaimo ímbo
kosimátíméwasamo ombá mináái ímba kanaa'á ísááwe. ¹⁵Ímbo
ti'marááwasamo ombá ímba kanaa'á kowásimatimewe. Maníkón-aii
aúfáífimba agaimaréna séna

ásé-aaimo kosimátíméwi
aamoí wéuwatinkaawe

agaimaréna siyáiyé. ¹⁶Minásé-áái ísésamanifo tuwímbai taráíyaawe.
Mindásafena naaófá'á Maníkón-aii simátímakowin-awi'a Áísáya
agaimaréna séna

Fasi'aénkóo kawé'-áái kosimátimunasasa
minááísáfésa ímba timankúnkúmba owe

agaimaréna siyáiyé. ¹⁷Ísu Káráísitin-aaimo simátíméwasamo ísésamo
ombá kanaa'á timankúnkúmba wéowe.

¹⁸Yúndaa-waasi Ísu Káráísitin-aii érai'a é'a ísaraawe sune.

Mindásafena naaófá'á Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna
seyaafá'-máráfá'á wénesa simátímúwana
minááiígó wété uráiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹⁹Yúndaa-waasi mindá Ísareri-waasi minááiígóní
áwáuma é'a ísaraamba mindá érai'-aain-iyé. Naaófá'á Mósese Maníkómó
siyáin-aii agaimaréna séna

Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasisafe'a sé'a
úwoi-waasin-owe siyáamba miwísáfé'a kesí
waásin-owe sendasáfé'a aaisambá tiyé'a
tirunkó sáwí'a uwátinkainiyé

Maníkó siyáiyé Mósese agaimaréna siyówana ²⁰ánaemba Áísáya ímba
áá'a úwana agaimaréna
séna Maníkó séna

nóra símaisaawa Maníkómpá'á ténaumno-aii ímba sewifá'á paápé
uráumne. Maníkómbá aráásíméro-aii ímba sewifá'á paápé
uráumne séna ²¹Ísareri-waasisafena séna túwa'nai ónaumne sé'a
kempá'á teró símae'a iyúnasa kesáái taraisésa kembá tínaaeni'a
wéowe

Maníkó siyáiyé Áísáya agaimaréna siyáiyé.

Maníkó Ísareri-waasi arumbó uwátínkáin-aii.

11 ¹Simátíménda ísáaro. Érai'a Maníkó wení waási Yúndaa-waasi
ímba ánaemba tímakaiye. Kemá Yúndaa-waasifinkemba é'a

Ísareri-waasi é'a Émbaramun-aísaafitantambo úndawi é'a Pénisaminin-andafakewi úne. ²Naaófá'a Maníkó Yúndaa-waasi wemparí'a úmarena ánaaemba ímba ti'mátukaiye. Íráiyaa-aai agaimakáimba ísaraawe. Naaófá'a Íráiyaa Ísareri-waasisafena í'ai séna Maníkóntáféna séna

³Fasi'aénkóo enáái simátímakaawifinkemba sáwífa'nanka tínkamuwasa púwúwasa óntan-taarema tawísísuwesa entáfésamo imáyáamo ésamo póimo tufú'maimo agaimaráan-taarema tawísísuukaawe. Enááimo simátímakaawifinkemba keyáá méraunda pósa kenkwará'a sínkamonaawe

Íráiyaa súwana ⁴Maníkó simáména séna ímbanifo kesí waási méraiýantafena sáwífa'nanka 7,000 waasi ta'ótokaunasa

karo'-máníkón-áwí'o Péárimba wenáwí'a ímba mósá makáawe Maníkó simámakaiye. ⁵Miyámó uráintemba kífé'wara'a Maníkó arumbá uwátínkáíwaisafena Yúndaa-waasifinkemba tuwímbai wemparí'a úmakaisasa méraawe.

⁶Miwítí kísausafena ímba wemparí'a úmakaifo arumbá uwátinkenasafena wemparí'a úmakaiye. Miwímó kawe-kísáúmó maiyáawin-anondaa ímba wemparí'a úmakaifo wemá arumbá uwátinkenasafena wemparí'a úmakaiye.

⁷Miyáumai Ísareri-waasi Yúndaa-waasi Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátínkáín-amba saafá uwááesa owasá seyaafá'nánká ímba awánaraafo Maníkómó wemparí'o úmakaiwai tuwímbai awánaraawe. Maníkó táántaraimba táá-kautan-kwaasiyaamba ésa ímba ísááwasa tuwímbai ísaraawe. ⁸Naaófá'a Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó séna tuwesarái uwátinkaumne súwana tuwesarái úwasa ímba kanaa'a aái ísaraamba miyámó uráantemba ífé'wara'a miyá wéowe

agaimaréna siyáísana ⁹Téfíti agaimaréna séna

tóntáfésa aantemba óraa'-imayaa ésa sésa kawe'-úmaisá méraumne síyambanifo minímáyáágó karo'a simátinkainasa sáwí'a úmai mésa sáwí-meyamba maénááwe. ¹⁰Miwí túramba kafíkurainasaraamba ímba awánánááwe. Miwítí umbai-tántáákó waé'wae'a éna ímba tai'áíníye

Téfíti siyáíye. ¹¹Mináái imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Yúndaa-waasi karo'-ámbá arááiwaémbanifo ánaaemba ímba miyá ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkón-aai taráíyaanka'a fí'onkaa-waasi Maníkómó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métínkáín-aai ísésa érai'e sembá Yúndaa-waasi ísésa tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenaé sénááwe. ¹²Yúndaa-waasi sáwí'a ésa sáwí-amba arááiwaémba mindásafesa fí'onkaa-waasi kawe'-ámbá arááiwaesa

kawe'-úmai méraawe. Miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Ísu Káráisitin-aaisafesa érai'e sésa kawe'-ámbó arááiwaiyamba sáwífa'nanka tuwánésa áfááraumai kawe'-úmai ménaawe.

Fí'onkaa-waasi kawe'-ámpá'ó métinkáin-aii.

¹³Ímba Yúndaa-waasin-oyo fí'onkaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda isáaro. Maníkó kentáféna séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo séna si'mákaimba minkísáú óraa-kisaun-iyé súné. ¹⁴Fí'onkaa-waasi simátimunda imáyáa é'a kesí waási Yúndaa-waasi isáiyana tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááywaenae sénááwe-imayaa úne. Yúndaa-waasi miyá íyana Maníkó kawe'-ámpá'á métinkaindasafe'a fí'onkaa-waasi simátíma'mae'a iyúne. ¹⁵Maníkó Yúndaa-waasi ánaaemba uwátímakainka'a fí'onkaa-waasi sáwífa'nanka wení waási-i'a uwátínkaraisasa miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Maníkémpá'á tíyana Ísu Káráisitini waási-i'a uwátinkainda pukésa iyáfasinesaraamba ónááwe.

¹⁶Yúndaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda isáaro. Tuwímabaimo tómbó ayááímó tafámbaimo Maníkémbó ámémba mintómbá mútú'a Maníkéndén-iyé. Tuwímabaimo sésa mintái-ánú'á Maníkéndén-iyé sembá mintáimá seyaafá'á wendén-iyé. ¹⁷Moórá-taigon-awi'a órífima kisaufa'a wérain-taima mintáiyáámbá Yúndaa-waasin-owe. Maníkó minórífí-táigó ayáánamai anai'uwásuwena amo'náfakemba afáá'-órífé-táigó ayáánamai anai'úmai máafusu'maraisana áfóiyaken-anomba tafiséna óraa'a uráiyé. Afáá'-órífí-táigó ayáánamaiyaamba kemá fí'onkaa-waasin-owe. ¹⁸Mindásafe'a kentúwí'a ímba maimaé iyé'a anai'uwásukain-ayaanamaisafe'a sáwísamba owatá kesáá óraa'a úne ímba seró. Mintáigó fasi'aémbá wétimifo kembiwí mintáigómbá ímba fasi'aémbá wéamefo kentúwí'a ímba maimaé iyóro.

¹⁹Kentúwí'a ímba mósá maré'a sé'a Maníkó kentáa máafusu'maraindasafena ayáánamai anai'uwásukaiye ímba seró. ²⁰Maarán-áái érai'-aain-iyé. Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna anai'uwásukaisa'a kembiwí timankúnkúmba uráantafena miwí-tínóndáa méraawe. Mindásafe'a ímba kentúwí'a mósá máréwana táá'a ína'a káráwiyoro. ²¹Yúndaa-waasi ayáánamai-úrambilan-oyo Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ontáféna anai'uwásúwáísasa méraamba pó'a kembiwímó miyámó íyanamo éna Maníkó miyá íníye. ²²Maníkó tuwímabai arumbá uwátinkena tuwímabai sáwí-meyambo timínda imáyáan-oro. Sáwí'o uráawi sáwí-meyamba tiména kembá kawe'á uwátínkáiyé. Kawé'ó uwátínkáipa'o ímbo maé'mae'o íyanamo éna ayáánamaimo anai'uwásukaintemba kembiwí

miyá íníye. ²³Yúndaa-waasimo sáwí-ambo tuwésamo Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúkúmba íyanamo éna Maníkó fasi'aémbó tokáiwai tiyéna ááémo maé'ópa'a mótinkainiye. ²⁴Fí'onkaa-waasi afáá'-órífí-táigó ayáánamaiyaamba owaná Maníkó anai'uwásuwena kawe'-órífí-táífimbá máafusu'makaimba mindá umbaí taráiyé. Yúndaa-waasi kawe'-órífí-táiyáámbá owaná Maníkó minkáwé-táigó ayáánamai anai'uwásukaifo aneka'á maimái Yúndaa-waasi máafusu'marainda mindá ímba umbaí táinda kanaa'á íníye.

Maníkó seyaafá'nánká arumbó uwátínkáin-ai.

²⁵Kesí waásisono. Kesáá óraa'-waasisa úne súnafo sé'a afora'ó simátíménda isáaro. Ísareri-waasi Ísu Káráísitin-aaisafesa ímba timankúkúmba ombánifo ímba miyá úmae iyésa ánaaembo fí'onkaa-waasimo Maníkómó wemparí'o úmakaiwaimo Maníkómpá'ó tíyanka'a Ísareri-waasi Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúkúmba ónááwe.

²⁶Miyáumai Maníkó Ísareri-waasi sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métínkáíwai

Sáiyóni-naopa'a paápé éna Yékopun-aísaafitantamba uráawiti

sáwí-imayaa maitiyuwáíníye. ²⁷Sáwí-imayaa maitiyúwáandara'a

símaimo káásamakaunda-ai paápé íníye Maníkó siyáiyé

agaimaréna Ísareri-waasi Yékopun-aísaafitantambo uráawisafenawe miwítí óraa'-naopa'-awi'a Sáiyóni-naopatafenawe agaimaréna siyáiyé.

²⁸Yúndaa-waasifinkemba sáwífa'nanka Ísu Káráísitin-ai taráiyaaamba pósa Maníkóní namuro-wáásiyáámbá ompinkémbá fí'onkaa-waasi wenáái isé'a érai'e siyáawe. Yúndaa-waasi tíwá'náma Maníkó símai káásamakaintafena miwí tísaafitantambo uráawi wení waási-i'a úmakaiye. ²⁹Maníkó wení waási-i'a úmakena kawe'á uwátínkaraimba ímba ifátuwena fí'on-imayaa íníye.

³⁰Ááéma kemá fí'onkaa-waasi Maníkón-ai taráiyaaawasa ánaaemba Yúndaa-waasi miyá uráamba póna káfé'a Maníkó kembiwí arumbá wéuwatinkaiye. ³¹Yúndaa-waasi Maníkón-ai taráiyaaawana kembiwímó arumbó uwátínkáíntemba ánaaemba miwí arumbá uwátinkainiye.

³²Seyaafá'nánká Maníkón-ai taráísúwana Maníkó séna sáwí'o ombá miwá ta'ótokaiye séna arumbó uwátinkaindasafena mináái siyáiyé.

Maníkón-áwí'a óraataamo úmae iyúnda-ai.

³³Maníkó áfááraumai arumbá uwátinkena kawe'-ímáyáá éna seyaafá-tántáátáféna imáyáa isaná miyám-baaran-aaimo Maníkómpá'ó wéraitimba

ímba kanaatá isáúnanasa miyám-baaran-kisaumo máimba ímba kanaatá wéawanaumne. ³⁴Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkómó imáyáamo imbá ímba kanaa'á wéisaawe. Fasi'aénkómó máin-kisau ímba kanaa'á táísái úmai wémaewe. ³⁵Moórá-tantaa'a simíya'a kemá anondáá tíménoma ímbo siwái póna wemá ísarena tímíwain-iyé

agaimaréna siyáiyé. ³⁶Maníkó seyaafá-tántáá'á úmáráísana wení fasi'aémbá wéraintafena seyaafá-tántáá'á wéraimba pósa wenáwí'o mósá maráiyantafena seyaafá-tántáá'á wéraiye. Mindásafeta Maníkómó kisaumo máimba ímba kanaatá seyaafá'á wéawanaumpo kárikata wéawanaumne. Wenáwí'o óraa'o úmae íyimba érai'-aain-iyé.

Maníkóní kisaumo máén-ai.

12 ¹Kesí waásisono. Maníkó áfááraumai arumbó uwátínkáíntafe'a maarán-áái óraaka simátimune. Kembiwí kentúma Maníkómbá amé'a wentáfé'a imáyáa é'a wení kísau aantemba maíyana aamoí uwátinkaino. Miyámó é'o é'a wen-ímáyáá érai'a mósá maránááwe.

²Marapá'-wáásímó sáwí'o ontembá ímba miyámó íyamba Maníkómó sin-ááisáfé'a ewé síyana kentí imáyáa aúí'a uwátinkaina'a aú-waasiyaamba ónááwe. Miyámó é'o é'a Maníkómbó arááímo tain-áái isé'a Maníkómó aamoimó in-áái isé'a kawé-kísáú-áái isé'a wení sásá'-ímáyáámó imbá isánááwe.

³Maníkó úwoimo súwa'nai uráintafe'a maarán-áái simátimune. Kentúma ímba maimaé iyé'a óraa'-waasisa úne ímba seró. Maníkó túwa'nai isa'á ímba waásiti fasi'aénká'án-ifo Maníkóní fasi'aénká'á wení kisaumo máémba mindásafe'a imáyáa é'a kentúma ímba maimaé íyóro.

⁴Kentúwawaa'a imáyáan-oro. Tíyayaanko wení kísau máísana moórá-mora-tantaako miyá isatá ⁵miyáumai kesáá sáwífa'-waasi méta Ísu Káráisitiyeta kááísamaisa mimbórá-súwawaa'a ma'máísa méraunanasa

⁶Maníkó úwoi súwa'nai isatá moórá-mora-waasisa kentáási kísausa máéndasafenasa Maníkó fasi'aémbá siménasa Maníkó fasi'aémbó tíménamo kesáái simátíma'mae nóromo siyáinda érai'-aain-iyé sé'a miyán-oro. ⁷Fasi'aémbó tíménamo túwa'nai orómó siyáindawi miyán-oro. Fasi'aémbó tíménamo kesí aambó aráátíméromo siyáindawi miyán-oro.

⁸Fasi'aémbó tíménamo fasi'átínkáaromo siyáindawi miyán-oro. Kentí óntamo tuwímbaimo tíméwi kawé'án-oyo miyán-oro. Káráwiyaawi kawé'án-oyo miyán-oro. Kawé'ó uwátínkááwi aamoimó íyapakemba miyán-oro.

⁹Moórá-moramó tirumbó tímémba ímba karo'ó síyamba éraika'a tirumbá tíméro. Sáwí-kisau tínaemba uwáme'a kawé-kísáú ta'ótóráaro.

¹⁰Ísu Káráisitini waási ontáfé'a mimbórá-ákúnkáání'a é'a pó'a moórámora-waasi tirumbá timé'a moórámora-waasi túwí'a mósá maráámba aamoí é'a méraaro. ¹¹Fasi'aénkómpá'á imáyáa é'a ímba tuwesaraí ina'a tiyáántán-kwimái Fasi'aénkóní kísau kawé'an-oro. ¹²Ísu Káráisitimo kumíndasafe'o amu'maré'o méraamba tirunkó aamoí ínana umbaitántáá'ó kentópa'o wéraitmba ímba imáyáamo íyamba fasi'ámai mé'a Maníkómpá'á inaí símae iyé'a ímba saagaaró. ¹³Maníkóní waási ímbo tómbó makéwi túwa'nai e'a namu'-waasímó tíya'o é'a tóné naané tíméro.

¹⁴Sáwí'o uwátínkááwisafe'a Maníkóntáfé'a sáwí'a uwátinkaaó ímba síyamba kawé'á uwátinkaaó seró. ¹⁵Aamoimó owísé'a kewará'á aamoín-oro. Ifi'ó taawísé'a kewará'á ifi'á taaró. ¹⁶Mimbórá-ímáyáa é'a óraa'-waasisa úne ímba síyamba moórámora-waasi túwa'nai e'a úwoi-kisauwara'a máéro. Kesáfé-ímáyáámó ombá keyáása kawé'-ímáyááwará'-wáásísá úne ímba seró.

¹⁷Sáwí'o uwátínkarewa'o é'a anondáá ímba miyá uwátínkáaro. Waási túranka'a kawé'-aantemba úmai méraaro. ¹⁸Seyaafá'-wáásífímbá faru úmai ménae sé'a tiyáántán-kwimái miyáumai méraaro. ¹⁹Sáwí'o uwátinkaiya'o é'a anondáá ímba miyá íyamba méwana Maníkó anondáá sáwí-meyamba timíníye. Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna sáwí'o íyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-íye. Sáwí-kisausafe'a méyámbá timénaumne siyáíye agaimaréna siyáíye. ²⁰Mináái imáyáa é'a maarán-oro. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna namuro-wáásímó tááimo taimbó é'a tómbá tíméro. Namuro-wáásímó nontáfénamo tínkáimbo é'a tíméro. Miyámó íyasamo ésa sáwí'o uwátínkáántafesa tigaemá íníye agaimaréna siyáíye. ²¹Sáwí'o owíní áwáuma ímba íyáákainifo kentí kawé-kísáúgó sáwí-kisaugomba íyáákaino.

Karáwiyaan-kwaasi tísamaifimba kífaero-aai.

13 ¹Seyaafá'nánká marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkómó fasi'aémbó ímbo tímakainkaka ímba káráwiyon-kisau máéwaisino. Maníkó miyáumaimo káráwiyaawi íyáfasintinkaraiye. ²Marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi Maníkó íyáfasintinkaimba pó'a miwí táái isé'a ímba taráísóro. Taraisíyambo é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a é'a sáwí-meyamba maénááwe. ³Kawé'ó owí káráwiyaan-oraa'-waasisafena ímba táá'a wéifo sáwí'o owí káráwiyaan-oraa'-waasi táároi wéinkaisowe. Káráwiyaan-oraa'-waasi táároi ímba inkaisónaemo sé'o é'a kawé'-aantemba íyasa aamoí uwátinkanaawe. ⁴Káráwiyaan-oraa'-waasi túwa'nai íya'a kawé'-úmaimo méraiyantafena

Maníkó miwí íyáfasintinkaraiye. Sáwí'o é'o é'a miwí táaroí inkáísóro. Fasi'aémbá tokáamba pósa sáwí'o íyawi sáwí-meyamba timénááfo inkáísóro. Maníkó íyáfasintinkaraimba pósa sáwí'o owí sáwí-meyamba timénááwe. ⁵Mindásafe'a marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkó aaisambá sífo sé'a káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Ímba mindásafe aantembanifo kentirumpinkén-árúpísé-ímáyáásáfé'a káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. ⁶Miwí miyán-kísáúmó máémba miyán-kísáú maíyantafena Maníkó íyáfasintinkaraimba pó'a taakísí ⁷fí'o-fi'on-takísi orómó síya'a arupíse úmai miyá é'a óraa'-waasi-tuwi'a mósá máráaro.

Moórá-mora-waasifimba tirumbó tímén-aai.

⁸Óntambo tímakaiya'a ayáátááka'a ímba mé'a ááéma tíméro. Moórá-mora-waasi tirumbá timé'a miyámó ombá Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe. ⁹Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko séna aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-tantaa'e ímba oró. Ímba tínkamiyasa púwóro. Túraniyamba ímba oró. Miyám-baaran-amaankoni áwáuma maarán-íye.

Kesáfé-ímáyáámó ontembá
kentí waási-imayaawara'a oró.

¹⁰Miwítí waási-imayaamo owí ímba sáwí'a uwátinkanaawe. Miwítí waásifimba tirumbó tíméwi Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe.

¹¹Ísu Káráísitimo kumínda-kanaa kárika'a tína'a Ísumo kumínda-kanaamo ímbo imáyáamo ontembá ímba é'a káráwiyo. Ísu Káráísitin-aaisafeta érai'e séta simankúnkúmba uráundarata Maníkómó siyáínda-kanaa kárika'a tínda póta méraundasa káfé'a minkánáá kárika'a tíníye. ¹²Marapá'ó kumeu'-áémpá'ó méraamba tai'áimba pó'a kárika'a wíyómpa'o sámó kaipa'á ménaafo mindásafe'a sáwí-kisau tínaaemba uwáme'a tiyáántán-kwimái kawe-kísáú maé'a méraaro. ¹³Sámó kain-áémpátáámó méraunda-waasisaamo úndantenta miyá é'a kawé'-úmai méraaro. Ímba túwaandu uré'a uwóí'o on-dómbá wéne'a uwóí'a oró. Aare-úméné waai-úméné ímba é'a aaisané ímba sé'a kawé-kísáúmó maíyantafe'a kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátínkáaro. ¹⁴Sáwí-imayaasafe'o tiráásafe'o ombá ímba ewé síyamba tínaaemba uwáme'a Fasi'aénkó Ísu Káráísitintafe'a sé'a kentáará'á káráwiyuwo seró.

Waásiti kisaugomba ímba símai sáwí'a oró-áái.

14 ¹Ísáaro. Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba ésamo ímbo fasi'ámáimo aráái'wáéwisafe'a ímba tiyuwé'a keséta méraaro síyamba miwítí fí'o-fi'on-imayaasafe'a ímba aaisambá símai tuwínáaro.

2 Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúkúmba owífínkémhá tuwímbai sésa seyaafá-tómbó náundasa kanaán-iyé sewasá tuwímbai Maníkóní aampa'ó ímbo fasi'ámáimo arááíwáéwí sésa kisaufaken-ton-aantemba néta pói-ama'a ínta nánaumne sewasá ³seyaafá-tómbó naawí pói-ama'o ímbo naawísáfésa ímba símai sáwí'a uwátínkáaro. Wenááísafesa timankúkúmba ésa pói-ama'o naawísáféna Maníkó séna kesí waásin-owe siyáimba pósa kisaufaken-ton-aantembo naawí pói-ama'o naawísáfésa sáwí'a wéowe ímba seró. ⁴Moóráwígóni kísau-waasigontafe'a sáwí'a óne ímba seró. Ímba kendén-ifo wení óraa'-waasigonde póna weyááríka'a séna kawé-kísáú maé sáwí-kísau maé óne wení óraa'-waasigo wésiyé. Fasi'aénkó kanaa'á áwa'nai índa póna kawé-kísáú maéna fasi'ámai méniye.

⁵Tuwímbai moórá-mora-kanaasafesa sésa óraa-kanaan-ifo seyaafá-kánáá úwoi-kanaan-iyé sewasá tuwímbai sésa seyaafá-kánáá mimbórá-kánáárááni'an-iyé wésewe. Seyaafá'nánká imáyáa ésa moórá-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. Tuwímbai moórá-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. ⁶Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa moórá-kanaasafesa óraa-kanaan-iyé sewasá tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tómbá Maníkómpá'á súwi sésa wénaawe. Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tuwímbai-tontafesa ímba nánaumne sésa naan-tóntáfésa Maníkómpá'á súwi wésewe. ⁷Métaamo púwóndasaawe ímba kendésáánifo Maníkóndén-iyé. ⁸Méraundasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta méraunda póta púwóndasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta puwónaumne. Méraundasaawe púwóndasaawe Fasi'aénkóndé-ita wéune. ⁹Ísu Káráísiti pukáan-kwaasiya'e úwoimo túmó aráan-kwaasiya'e káráwiyindasafena pukéna íyáfasinkaiye. ¹⁰Mindásafe'a imáyáa é'a Ísu Káráisitini waási ontáfé'a moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwiné'a sáwí'a uwátínkáaro. Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáuma tísai índara'a Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánkátá méraundasafenasa póna símai índasafe'a mindásafe'a waásiti kisaugomba ímba símai sáwí'an-oro. ¹¹Minááísáféna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Fasi'aénkó séna méraundasafe'a sé'a kesúranka'a seyaafá'nánká kífaesa ken-ímáyáá mósá marésa afora'á sésa érai'a emá Maníkó óne sénáawe Maníkó siyáiyé agaimaréna siyáiyé. ¹²Miyáumai minkánáámó tinda Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánkátá kesáámó méraundawini áwáusa simámenaumne.

Kentáásí kisaugóni aambá kawé'-án-aantemba awánésa ímba sáwí-ambo arááíwaiwae siyáin-aai.

¹³Mindásafeta imáyáa éta moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwinéta sáwí'a uwátínkáafo maarán-ímáyáá éta séta kesí waási kesí kísau

awánésa sáwí'a óne sefáínifo kawe'-aantemba ónae séta miyásá ónaumne. ¹⁴Fasi'aénkó Ísuwe'a kááísamai méraunda pó'a maarán-áái érai'-aain-iye ísaraumne. Seyaafá-tómbá wéraimba ímba sáwí'a isasá náíyanamo éna ímba sáwí'a uwátinkainifo karo'ó sésamo naananá sáwí'a uwásinkainiye sésamo náíyanamo éna sáwí'a uwátinkainiye. ¹⁵Tuwímbaimo mintómbá ímba nánaumnemo sen-tómbó náíyasamo ésa minááímó sewí tuwánésa mintómbó náíyantafesa sáwí-amba arááíwaenaawe. Miyámó ombá sáwí'a é'a tirumbá ímba wétimewe. Miyán-tómbó naambá miwísáfénawe séna Káráísiti pukáiwai tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a káráwiyoro. ¹⁶Kawe-tántáá'án-iye sé'o ombá tuwímbai tuwánésa símai sáwí'a uwásínkááfo sé'a káráwiyoro. ¹⁷Miyám-baaran-tone noné naawasá ímba naawasamó ombá ímba Maníkó kentáárá'ó káráwiyain-awaun-ifo Maníkó kentáárá'ó káráwiyaimba maarán-iye. Wenaúranka'a arupíse úmai aáno úmai méraunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó súwa'nai isaná sirunkósá aamoí wéiye. ¹⁸Miyámó ombá Ísu Káráísitini kísau máéwana Maníkó aamoí uwátínkáísasa tuwánésa sésa kawe'án-owe wésewe.

¹⁹Mindásafeta imáyáa éta aáno úmáisá méta moórá-mora-waasi fasi'aémbá timénae séta siyáántán-kwimáísa kísausa máéno. ²⁰Tuwímbaimo karo'ó sésamo mintómbá naananasá sáwí'a uwásinkainiye sewa'ó ombá mintómbá nánae sé'o né'o ombá tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfaínifo káráwiyoro. Maníkómó kentirumpimbó máín-kisaugomba sáwí'a ifáínifo káráwiyoro. Seyaafá-tómbó naambá mindá kanaán-ifo tuwímbai-tombo naambó tuwánésa sáwí-amba arááíwáémba sáwí'a uwátínkáámba mindá sáwí'an-iye. ²¹Póí-ama'e ándá-aran-done fí'o-fí'on-tone náúndamo suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a miwísáfé'a imáyáa é'a mintómbó naambá ifátiyuwe'a miyámó ombá kawe'án-owe. ²²Mintántáátáfé'o imáyáamo ombá Maníkó aantemba simáméro. Kentirumpinkén-ímáyáásámbó ombá ímba sáwí'a úne sefó kentirunkó kawe'ó iní'a wéowe. ²³Tuwímbai-tontafe'a kae'-ímáyáá toké'a nánaum ína nánaumno sewí kentirumpinkén-ímáyáágó ímba naao sína'o né'o é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a ónááwe. Kentirumpinkén-ímáyáágó kawe'án-iye ímbo sisasamó miyámó ombá sáwí'a wéowe.

Ísumo ímbo wesáfé-ímáyáámó uráintemba miyán-oro-aai.

15 ¹Kesáá Maníkómpá'ó simankúnkúmba fasi'ámaisamo úndawisa Maníkómpá'ó timankúnkúmba ímbo fasi'ámáimo owí túwa'naisa onó. Sirááímo taintembó úndasa aantemba ímba imáyáa éta ²kentáási ewaa'ó méraawi Maníkómpá'á timankúnkúmba fasi'ámae íyantafeta miwísáfé'wará'á imáyáa éta túwa'naisa onó. ³Ísu Káráísiti ímba wesáfé-ímáyáá úmba waásisafena imáyáa uráíye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Káráísiti Maníkóntáféna séna

símai sáwí'o uwánkaraawi pósa kembá
 sáwí'a uwásinkaraawe siyáiyé
 agaimaréna siyáiyé. ⁴Naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimbo agaimakáamba
 maarán-ááísáfésa agaimakáawe. Súwa'nai ínanasa ímba ááéma suwesaraí
 ínata Maníkón-aaisafeta fasi'ámai imáyáa éta wesé'a ménaandasafeta
 amu'maréta méraumne. Mindásafesa aúfái agaimakáawe.

⁵Ímba tuwesaraí ína'a fasi'ámai méraaro séna Maníkó túwa'nai iye. Ísu
 Káráísitimo méraintemba miyáumai mé'a kempímbá mimbórá-ímáyáán-
 oro séna Maníkó túwa'nai isa'á ⁶pó'a mimbórá-ímáyáa é'a mimbórá-áái
 sé'a Maníkón-áwí'a Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-afowán-áwí'a mósá
 máraámba mindásafe'a inái súné.

Ísu Ísareri-waasiye fí'onkaa-waasiyemo túwa'nai uráin-ai.

⁷Ísu Káráísitimo kentáfénamo aamoimó intembá kempímbá moórá-
 mora-waasisafe'a aamoí é'a miyá owaná Maníkón-áwí'a óraa'a wéiyé.
⁸Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasisa síwá'násafenasa símai fasi'ámarowana
 Maníkómó siyáintembo índasafena mifási'áén-ááímó paápé índasafena
 Ísu Káráísiti kumbéna Yúndaa-waasi túwa'nai úwasa ⁹fí'onkaa-waasi sésa
 Maníkó arumbá uwásínkáísata wenáwí'a mósá maráúmne síyantafena
 Ísu Káráísiti kunkáiyé. Minááísáféna Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna
 séna

fí'onkaa-waasifimbo méraunda enáwí'a mósá maré'a imó súnda
 enáwí'a mósá maráúmne

agaimaréna súwana ¹⁰moóráfa'a agaimaréna séna

fí'onkaa-waasiono. Maníkómó wemparí'o úmakaiwai tirunkó aamoí
 ína'a

kentirunkówárá'á aamoí íno

agaimaréna súwana ¹¹moóráfa'a agaimaréna séna

fí'onkaa-waasiono. Fasi'aénkón-áwí'a

mósá máraaro. Seyaafá'-wáásísé'a

wenáwí'a mósá máraaro

agaimaréna súwana ¹²Maníkón-ai simátímakowin-awi'a Áísáya
 agaimaréna séna

Téfítin-afowan-awi'a Yési wenándáfakemba moóráwigo paápé ínana
 fí'onkaa-waasiya'o káráwiyindasafena Maníkó íyáfasinankainasa
 wembá amu'marésa ménaawe

agaimaréna Ísu Káráísitintafena siyáiyé. ¹³Wesé'o méraiyamba
 amu'maré'a méraaro séna Maníkó wétuwa'nai-iye. Wesé'a kááísamai
 méraantafena aáno uwátinkena tirumbá kawé'á uwátínkáísana wení
 Ufaen-ámútánkó fasi'átínkáfa'a íyísa'a wesé'o méraiyamba amu'maré'a
 méraamba mindásafe'a inái súné.

Maníkóní kásaumo maúndasafe'a aamoí únemo siyáin-aaí.

¹⁴Kesí waásisono. Imáyáamo únda-aaimo simátíménda ísáaro. Kawe'-waási-úramba pó'a kawe'-ámbó arááiwaén-aaí seyaafá'nánká isé'a kanaa'á wéaraatimewe. Kentáfé'a miyán-ímáyáá úne.

¹⁵⁻¹⁶Maanáúfáífimbá tuwímbai-aaí fasi'ámaimo simátimunda mináái imáyáa íyantafena ímba sáá'a isa'á sune. Fí'onkaa-waasifimba Ísu Káráisitini kísau máéndasafena Maníkó si'mákaimba póna ímba sáá'a isa'á fasi'ámai maanáúfáífimbá simátimune. Maníkóntáfé'a sé'a maafí'ónkáá-waási ení waási owaná ení Ufaen-ámútánkó ení waási-í'a uwátínkaraiye senaná Maníkó aamoimó índasafe'a wení ásé-aaí simátimune. ¹⁷Ísu Káráisitiye'a kááísamai mé'a Maníkóní kísau maúndasafe'a aamoí úne. ¹⁸Ísu Káráisiti fasi'aén-ímáyáá símísa'a fí'onkaa-waasi Maníkón-aaisafesa érai'e síyantafe'a kísau miwífimbá maiyáunda mináái ímba sáá'a ína'a pó'a simátíménda ísáaro. Aai simátime'a kásaumo maiyáunda ¹⁹Maníkóní ámútanko fasi'aémbá símísa'a fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisau maimaé'a kuráumne. Yérúsaremu-naopakemba fí'o-fi'on-daopa'a wéne'a Káráisitini ásé-aaí simátíma'mae'a iyé'a Írírikamu-marafa'a kuráumne. ²⁰Kemá sé'a naaó'-nao'a Ísu Káráisitini-aaimo ímbo ísaraan-daopa'a ásé-aaí kosimátimena. Kosimátímakaan-kwaasifimba ímba kosimátimenaumpo fí'on-daopimpa'a kosimátíma'mae'a nónaumne sé'a minásé-áái ímbo ísaraan-kwaasifimba kosimátímakaumne. ²¹Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba miyán-áái agaimaréna séna ímbo simátímúwasamo ísaraawi ánaaemba Maníkóní aambá awánánááwe. Ímbo ísaraawi ánaaemba Maníkón-aaí isánááwe agaimaréna siyáimba pó'a Ísu Káráisitini-aaimo ímbo ísaraan-kwaasifimba kosimátímakaumne.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-aaí.

²²Ímbo ísaraan-kwaasi ásé-aaí simátimundara'a kemp'á'á kónae sé'a únda simátimunda-kisaugo sáwífa-kanaa kembá ta'ótokaiye. ²³Kemp'á'á kónae sé'a únda sáwífa'-aatai maisuwé'a ímba kanaa'á kúndasafe'a káfé'a maandáópimpa'a kesí kísau tai'ásuwe'a ²⁴kemp'á'á kónae-imayaa úne. Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaópa'a kotuwáné'a koméaraana'a súwa'nai íya'a Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁵Aifa'á Yérúsaremu-naopa'a Maníkóní waási kotúwa'nai ónaumne. ²⁶Maníkóní waási Máséndóniyaa-marafakewiye Ákáyaa-marafakewiye sésa aawaí taisasá Maníkóní waási Yérúsaremu-naopakewi tómbá ímbo makáawi túwa'nai ónae sésa miwítí óntamba torupámakaamba pósa simíya'a maimaé'a Yérúsaremufa'a wé'a mátimenaumne. ²⁷Miwítí imáyáafinkembo miyámó ombá mindá kawe'án-íye. Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasi Ísu Káráisitini-

aai kosimátímakaamba pósa imáyáa ésa miwítí óntamba Yúndaa-waasi tómbá ímbo makáawimo tímémba mindá kawe'án-ofo miyán-oro. ²⁸Torupámakaan-ontamba maimaé'a wéme'a seyaafá'nánká mátime'a Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaó'a kómé'a minkákémbá Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁹Kentí naaópa'a koméeraanana Ísu Káráísiti áfááraumai kawe'á uwátinkainiye-imayaa úne.

³⁰Kesí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a Maníkóní ámútanko arumbá uwásínkáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátime'a sune. Maníkómpá'á inai sumpo kewár'á súa'nai úmai fasi'ámai inai seró sune. ³¹Yérúsaremu-naopa'o kondá Yúndiyaa-aempaken-Yundaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba érai'emo sewí sínkamofó sé'a súa'nai úmai inai seró. Mifá'á Maníkóní waásimo méraawi túwa'nai on-óntántáfésa aamoí íyantafe'a inai seró. ³²Minkísáú tai'ásuwaanana Maníkómó ewémó sína'o é'a aamoí é'a kentópa'a wéme'a kotuwáné'a aúí'a úmai ménaumne. ³³Maníkó aáno'o uwásínkáíwaisa kesé'a méraiye sé'a inai súnda érai'-aain-iyé.

Kawe'-úmai méraaromo siyáin-aii.

16 ¹Moórá-ininkon-awi'a Fípi kesímánaakaanta éna Maníkóní waási Sénkíriyaa-naopakewi túwa'nai isa'á wenáái simátimune. ²Kesé wesé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a kentópa'o wínda aamoí uwánke'a keséta méraao sé'a tuwímbai-tantaa'o wempímbó ímbo wérainda áwa'nai oro. Sáwífa'nanka túwa'nai ena kenkwár'ó súa'nai intáfé'a pó'a áwa'nai oro.

³Moórá-ininkon-awi'a Pírísiraawe awaaikón-áwí'a Ákwíraante'a kawe'-úmai méraakaiyo sune. Mindáraiye kewé Ísu Káráisitini kísausa wémaumne. ⁴Ááéma sínkamiyakai puwúyafa-imayaa ímba ésarai súa'nai uráaya'a aamoí uwátinkaumne. Ímba ke aantemba aamoí uwátinkaumpo fí'onkaa-waasi fí'o-fí'om-barafakewi Maníkóní waásiwara'a aamoí wéuwatinkaawe. ⁵Mindáraití naaúmpa'a Maníkóní imáyáa ésa túwaandu owísáfé'a kawe'-úmai méraaro sune.

Moóráwígon-awi'a Épinitasi kesí waási-i'a intáfé'a kawe'-úmai méraao sune. Wemá Ésiyaa-marafakewi aifa'á Ísu Káráisitín-aaisafena amankúnkúmba uráiwain-iyé. ⁶Moórá-ininkon-awi'a Máriyaantafe'a kawe'-úmai méraao sune. Wemá kentáféna imáyáa éna óraa-kisau wémaiye. ⁷Kae'-Yúndáa-wáási túwí'a Ándónaikasiye Yúníyasintetafe'a kawe'-úmai méraakaiyo sune. Kemá Ísu Káráisitíye'a ímba kááísamai méraawandara'a mindárai-nonkaamba kááísamai maé'óyambani. Ísuni aantá-waasisomba minkáé'nárai tuwánaraan-kwaasiyai ésarai ááéma kesé'a ándáfa'a kuráaye.

⁸ Moóráwigo Ámpíríyetasintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kesí waási-i'a éna Fasi'aénkóe'a kááísamai méraiye. ⁹ Moórá Épáanintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kesé'a Ísu Káráisitini kísaurai wémauye. Moóráwigo kesí waási-i'a iwáín-áwí'a Sítékisintafe'a kawé'-úmai méraao sune. ¹⁰ Moóráwigo Ápérísi Ísu Káráisitini aampa'á fasi'ámai arááiwáiwaintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Árísítopurasini akúntáfé'a kawé'-úmai méraaro sune. ¹¹ Moórá Yúndaa-waasigon-awi'a Érotiyonintafe'a Násísáasini akúmbá Ísu Káráisitini waásisafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

¹² Moóráwigo Táráífinae moóráwigo Táráífosaye mindarai Fasi'aénkóni kísau wémaeyawisafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. Moóráwigo Pésísi Fasi'aénkó Ísuntafena imáyáa éna óraa-kísau wémawaintafe'a kawé'-úmai méraao sune. ¹³ Moóráwigo Rúfaasi Ísu Káráisitini kísau mo maénamo íyáákaraiwainte anówa kesinóraamba uráin-ininkontafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. ¹⁴ Tuwímbai-tuwi'a Ásínkiritasíye Fírígoniye Émísiye Pátáropasiye Émásiye miwísé'a Fasi'aénkóni waási méraawisafe'a kawé'-úmai méraaro sune. ¹⁵ Tuwímbai-tuwi'a Fírórógasiye Yúriyaawe Néríyasiye wenámáanaakowe Órímpasiye miwísé'a Maníkóni waási méraawisafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

¹⁶ Kempínkémbá moórá-mora-waasi imáyáa é'a tiyáamba tíméro. Ísu Káráisitini waási seyaafá'nánká kentáfésa sésa kawé'-úmai méraaro sewé.

¹⁷ Kesí waásisono. Maarán-áái óraaka simátimune. Tuwímbai simátímakaunda-aai ímba arááíwaesa sésa karo'-áái simátíméwasa isésa tuwínkaa'-ésa tuwímbai kawé'-ámbá tuwésa sáwí-ampa'a wégowe. Káráwiye'a miyán-kwáási tínaaemba uwátíméro. ¹⁸ Miyán-kwáási kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau ímba maésa sáwí-imayaasafesa tirááisafesamo on-kísáú maésa karo'á simátinkanee sésa aái simátimesa símai tirumbá faiyaráawasa ímbo kawé'ó úmaimo aaimó isááwi minkáró'-ááísáfésa érai'e wésewe. ¹⁹ Kembiwímó ásé-aaimo fasi'ámaimo taawiyáfón-aai seyaafá'nánká isáántafe'a imáyáa é'a aamoí uwátinkaumne. Kawe-kísáúsáfé'a imáyáa úmae iyé'a sáwí-kisausafe'a ímba imáyáa ombá mindá sirááíma wétaiye. ²⁰ Maníkó aáno'ó uwásínkáíwaisa túwa'nai ína'a kárika'a waántáwankomba íyáákanaawe. Kentáási Fasi'aénkó Ísu úwoi túwa'nai úmae íyíntafe'a inái sune.

²¹ Kesé'a kísau mo máíwain-awi'a Tímóti kawé'-úmai méraaro siyé. Tuwímbai-Yundaa-waasi-tuwi'a Rúsiyasiye Yésóniye Sósipataawe kawé'-úmai méraaro sewé.

²²Kemá Tétiyasi Póro sin-áái maanáúfái agae'a kembiwisé kesé'a Fasi'aénkóni waási úndasafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

²³Moóráwígon-awi'a Káyási kawé'-úmai méraaro siyé. Wení naaúmpa'a wéwaunasa Maníkóntáfésa imáyáa on-kwáási mindáúmpá'á túwaandu wéowe. Moóráwígon-awi'a Érásítasi wení naaópakewiti óntanka'a káráwiyaiwai kawé'-úmai méraaro siyé. Moóráwígon-awi'a Kótasi Maníkóni waásigo kawé'-úmai méraaro siyé.

²⁴Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úmaena íyimba érai'-aain-íye sé'a inái sune.

²⁵Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóno. Ísu Káráísitin-aai ásé-aai simátimun-aai ísare'a érai'e sembá póna Maníkó kanaa'á fasi'átínkáimba pó'a wenááisafe'a fasi'aén-ímáyáá wéowe. Naaófá'á Maníkó minásé-ááísá aúpá'á makówasa kentáá síwá'náwe miwí tísaafitamba uráawiye minááígóni áwáuma ímba ísaraawe. ²⁶Maníkón-aai simátímakaawi mináái agaimakáawe. Maníkó maé'mae'o iwái káfé'a paápé íníye simbá pósa seyaafá'-márafákén-kwáási minááígóni áwáuma isanááwe. Minááísáfésa timankúnkúmba ésa taawiyafiyantafena minááígóni áwáuma paápé uráíye. ²⁷Ísu Káráísitimo uráintafeta Maníkón-áwí'a óraa'a úmaeta wéiyune. Maníkó mimbórá-Máníkó ména weyáá seyaafá-tántáátáféna ísaraiwai wenáwí'a óraa'a úmaeta iyúndasa érai'-aain-íye.

Kemá Póro sún-da-aai tai'áiye.